Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація:
„Svoboda", 30 Montgomery St.
Jersey City, N.J. 07302
Телефони: (201) 434-0237
(201) 434-0807
з Ню Йорку (212) 227-4125
УНСоюз (201) 451-2200
з Ню Йорку (212) 227-5250

РІК LXXXVIII Ч. 174. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 16-го ВЕРЕСНЯ 1981 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, SEPTEMBER 16, 1981 No. 174. VOL. LXXXVIII

ВІДЗНАЧИЛИ 40-РІЧЧЯ ПОХІДНИХ ГРУП ДО КИЄВА

Лігайтон, Па. — Заходами Організації Державного Відродження України відбулося тут величаве маніфестаційне відзначення 40-ої річниці вимаршу активу Організації Українських Націоналістів, під проводом полк. Андрія Мельника, на середні й східні землі України для підготови ґрунту для відновлення Самостійної Соборної Української Держави.

На чолі організаційної системи похідних груп на всі території України, від Пряшева, через Львів і Київ аж до Харкова й Севастополя, стояв заступник голови ПУН-у д-р Олег Кандиба-Ольжич, який у Києві зі своїм штабом найближчих співробітників відродив усі ділянки українського національного життя під кермою Української Національної Ради з ректором Київської Політехніки проф. Миколою Величківським на чолі й інж. Іваном Дубиною, також киянином, секретарем.

Маніфестаційну частину святкувань розпочато в неділю, 6-го вересня ц.р., Божественними Літургіями в чудовій каплиці на Оселі ім. Олега Ольжича. О год. 10-ій ранку Службу Божу за кращу долю українського народу та за спокій душ всіх поляглих борців за волю України відправив о. митрат Стефан Біляк, голова Консисторії Української Православної Церкви, очоленої Блаженнішим Митрополитом Мстиславом, а о год. 11:30 Божественну Літургію відправив з доручення Митрополита Української Католицької Церкви Стефана Сулика о. Богдан Левицький у сослуженні о. Теодора Данусяра, в присутності о. митрата С. Біляка. Обидва представники Українських Церков виголосили відповідні до хвилини проповіді, бож обидва вони самі брали участь у тій боротьбі, о. митрат С. Біляк у похідних групах полк. Андрія Мельника, а о. Богдан Левицький як капелян Української Дивізії Галичина.

Релігійні відправи завершено Соборною Панахидою під Хрестом-Пам'ятником українським революціонерам всіми згаданими душпастирями, до яких долучився також о. митрат Павло Врублевський з юрисдикції Царгородського Патріярхату. Похід на могилу був очолений бойовими прапорами похідних груп, хрестом і церковними хоругвами, духовенством і членами Центральної Управи ОДВУ, а за ними — тисячні учасники маніфестаційного здвигу.

В суботу, 5-го вересня ц.р., відбулася конференція, присвячена розглядові боротьби українського народу в часі Другої світової війни за відновлення своєї суверенної держави та вкладові в цю боротьбу Матірньої ОУН на чолі з полк. А. Мельником.

Конференцію відкрив о год. 3-ій по полудні проф. д-р Петро Стерчо, заступник голови ЦУ ОДВУ, та передав ведення нею мґрові Костеві Мельникові, шефові оперативного бюра ОУН у часі Другої світової війни, який у своєму вступному слові насвітлив потребу історичного розгляду тогочасної боротьби, а в заключному — зробив висновки з доповідей і дискусії. Першу зчерги доповідь виголосив проф. д-р П. Стерчо про ролю „Карпатської Січі" в підготові кадрів майбутніх похідних груп і активу УПА. Про працю кадрів ОУН в Києві та інших містах і селах України написав доповідь маляр проф. Михайло Михалевич, а відчитав її інж. Омелян Суховерський. Про духовий і оперативний зв'язок кадрів ОУН з населенням Украї-

(Продовження на ст. 6)

ВІДБУВАЄТЬСЯ ПІВРІЧНА ПЕРЕВІРКА СТАНУ УНС

Головна Контрольна Комісія в Канцелярії УНСоюзу (зліва): проф. І. Телюк, о. протопресвітер С. Біляк, д-р Б. Футей, мґр І. Геврик і проф. д-р Б. Гнатюк.

Джерзі Ситі, Н. Дж. — Протягом цього тижня, починаючи від понеділка, 14-го вересня ц.р., тут у приміщеннях Головної Канцелярії Українського Народного Союзу, видавництва „Свобода" і на культурно-відпочинковій Оселі Союзівці відбувається звичайна перевірка майна, діловодства, організаційного стану і діяльности УНС і Союзівки за перше півріччя 1981 року.

Перевірка включає: рекордовий, касовий, організаційний департаменти, видавництво „Свобода" і Союзівку. Контролю переводять обрані на 29-ій Конвенції УНС головні контролери: д-р Богдан Футей (голова), мґр Іван Геврик, професор Іван Телюк, о. протопресвітер Стефан Біляк, професор д-р Богдан Гнатюк.

Про вислід перевірки Контрольна Комісія УНС звітуватиме на засіданні Екзекутиви, а загальні ствердження за висновки Комісії будуть опубліковані у „Свободі" і „Українському Тижневику".

В ЧИКАҐО ПРАЦЯ В ОБОРОНІ ПОЛІТВ'ЯЗНІВ ПРОДОВЖУЄТЬСЯ

Чикаґо, Ілл. — Комітет Оборони Людських Прав в Україні, що створився тут в березні ц.р., розгорнув свою діяльність.

Саме в цей час Міжнародна Амнестія вела акцію в обороні Миколи Руденка, голови Української Гельсінкської групи і в цю акцію включився чикаґський комітет. Було вислано петиції і листи з протестами та телеграми проти знущання над М. Руденком та з вимогою дати йому потрібну медичну опіку до начальника табору, до інших совєтських властей, як також до президента Роналда Регена сенаторів і конґресменів стейту Іллиной. Окремі старання були зроблені в справі іменування М. Руденка в групі чотирьох дисидентів СССР на Нобелівську нагороду. Вислано листа до Нобелівського Інституту в Осльо, Норвегія, та до десятьох американських сенаторів і конґресменів, які попирали цю справу.

Члени Комітету мали авдієнцію в чикаґського католицького єпископа Інокентія, який поблагословив усі їхні почини та обіцяв завжди піддержувати акції в обороні українських політв'язнів.

Під час Зеленосвяточних відправ за поляглих героїв у війнах Комітет включився до комбатантських святкувань та зложив вінок в пам'ять жертв комуністичного терору, засилаючи молитви за їхні душі.

Наступну акцію розгорнено в Чикаґо й околицях в обороні Василя Стуса, засудженого на 10 років ув'язнення і п'ять років заслання. Він є одним із 32-ох членів Української Гельсінкської групи, які є доказом, що почуття національної свідомости й державницького думання в Україні існує. Комітет вислав понад 600 протестних листів до совєтських властей. Теж були вислані листи з проханням інтервенції на захист В. Стуса до Президента ЗСА, до державного секретаря, до голови делеґації Комісії Людських Прав при ОН, до амбасадора СССР Анатолія Добриніна, до всіх іллинойських сенаторів і конґресменів. На ці листи Комітет уже одержав багато відповідей з підтримкою. Деякі конґресмени висилали подібні листи до совєтських властей.

Комітет закликає україн- Чикаґо висилати подібні листи до вищезгаданих інстанцій. За формою листів до писання можна звертатися до голови Комітету, Ксені Одежинської, вечором на число телефону 278-0308 або до інших членів на числа: 775-1365, 278-5815, 384-0443.

Члени Комітету стараються нав'язати дружній контакт із усіми організованими одиницями міста Чикаґо, а особливо з організаціями, що зацікавлені в цій ділянці, щоб посилити оборонні акції.

Брежнєв признається до неуспіхів в Афганістані

Київ, УССР. — Газета „Радянська Україна" з 18-го липня ц.р., інформуючи своїх читачів про зустріч генерального секретаря ЦК КПСС і голови Президії Верховної Ради СССР з Бабраком Кармалем, совєтським ставленником в Афганістані, каже, що Л. Брежнєв, приймаючи щиро Кармаля у своїй літній резиденції в Криму заявив, що „міжнародна обстановка значно ускладнилась через дії імперіялістчиних кіл, насамперед ЗСА". Ці кола, на думку Брежнєва, „проводять авантюристичну лінію на підрив розрядки, роздування мілітаристського чаду і нарощування гонки озброєнь".

Докладніше Брежнєв зупинився на справах Перської затоки і самого Афганістану. „Радянська Україна" пише, що обидва — Брежнєв і Кармаль, розглянули міжнародні аспекти становища навколо Афганістану. Вони зазначили, — пише далі газета, — що в результаті втручання ряду імперіялістичних країн, гегемоністських сил та їх союзників, справа політичного врегулювання проблем, зв'язаних з Афганістаном, усе ще не стала на практичні рейки".

Політичні спостерігачі і коментатори після цієї заяви і зустрічі прийшли до слушного висновку, що совєтський лідер не тільки признається до неуспіхів в Афганістані, але також до невдач совєтських пропозицій, які були висунуті раніше для нібито „врегулювання справи Афганістану і Перської затоки".

Обидва співрозмовці висловили задоволення тим, що дружба і співробітництво та „інтернаціональна солідарність Совєтського Союзу і Афганістану продовжують зміцнюватись, на благо народів обох країн". Втаємничені в деякі справи західні дипломати в Москві кажуть, що розмова Брежнєва з Кармалем торкувала також справи боротьби майже стотисячної совєтської армії з партизанськими частинами афганського визвольного руху, але про це „Радянська Україна" не написала.

Вальдгайм кандидуватиме на третю каденцію

Ню Йорк, Н. Й. — Генеральний секретар ОН д-р Курт Вальдгайм заявив журналістам на пресовій конференції, що він старатиметься про це становище на третю п'ятирічну каденцію, очевидно, якщо проти його кандидатури не матиме жадного застереження Генеральна Асамблея ОН, а головно якщо знайде підтримку більшости держав світу — членів цієї міжнародної організації.

Багато дипломатів висловили думку, що Вальдгайм не матиме великих труднощів знову бути обраним на становище генерального секретаря, бо у своїй діяльності він старався вести сприємливу для великодержав політичну лінію, а тільки вони мають право вета в ОН, яким можна заблькувати кандидатуру Вальдгайма.

Однак поінформовані особи твердять, що таке твердження далеке від правди, бо Китайська Народна Республіка і країни так званого третього світу є схильні підтримувати Саліма Агмета Саліма, міністра закордонних справ Танзанії і колишнього президента Генеральної Асамблеї ОН. Китайське представництво вже раніше висловлювало думку, що генеральним секретарем тепер повинна бути людина з країни третього світу, які становлять більше як половину членів ОН.

Запитаний кореспондентами, що він думає про Саліма, Вальдгайм з великим невдоволенням відповів, що він не бажає входити у ці справи. Платня генерального секретаря ОН виносить 158,340 долярів у річному відношенні. Досі ніякий з попердників Вальдгайма не протривав більше, як дві п'ятирічні каденції

У Гюстоні помер д-р Леонтій Дмоховський

Гюстон, Тексас. — З Гюстону інформують, що там ще 26-го серпня 1981 року помер на удар серця бл. п. д-р Леонтій Дмоховський на 73-му році життя.

Покійний був відомим лікарем, професором вірології і керівником відділу вірології Тексаського університету та інституту дослідів рака, членом Українського Лікарського Товариства Північної Америки, дійсним членом американських і міжнародних наукових товариств, автором чи співавтором понад 400 наукових праць, за які в минулому отримав чимало нагород, зокрема за свою наукову працю дослідів над хворобою рака.

Бл.п. д-р Л. Дмоховський народився в Тернополі, Україна. Похоронні відправи відбулися 1-го вересня в Гюстоні з української католицької церкви. В жалобі залишились: дружина Шіля син Роджер, студент медицини, родини Барановських, Подлуських і Грабців.

МОСКВА НАЗИВАЄ З'ЇЗД „СОЛІДАРНОСТИ" „АНТИСОВЄТСЬКОЮ ОРҐІЄЮ"

Ґданьск, Польща. — Перша фаза з'їзду польської вільної профспілки „Солідарносьць" закінчилась. Делеґати прибудуть до Ґданьска знову 26-го вересня для обговорення важливих проблем профспілки, а поінформовані особи твердять, що керівництво „Солідарносьці" поставить навіть на затвердження свій власний економічний плян у противагу до пляну уряду, щоб рятувати Польщу перед голодовою катастрофою.

Перша частина з'їзду, як відомо, закінчилась прийняттям декляраціï, яка складається із сімох точок і яка докладно вияснює ті завдання вільної профспілки перед якими вона стоїть. Одною з важливих точок є вимога профспілки, щоб Польща прийняла форму вільних демократичних парляментарних виборів, а другою побічною є підтримка для тих робітників в Совєтському Союзі і сателітних країнах, які хотіли б піти тяжким шляхом боротьби з власними урядами і створити у себе вільні робітничі профспілки, взоровані на польському досвіді.

„Солідарносьць" дальше змагається всіма способами за доступ до засобів масової інформації, зокрема радіо і телебачення і навіть погрожує, що у випадку урядової відмови, профспілка подбає про власну телевізійну станцію, вдержувану робітниками. В інших точках прийнятої деклярації говориться про підтримку вільних профспілок селян, ставиться вимогу для звільнення політичних в'язнів і припинення політичних репресій. Прийнято також багато постанов економічного і здоровельного характеру. „Головною ціллю профспілки, — говориться в одній з точок деклярації, — є створити ґрунт для політичного й економічного розвитку у дійсно суверенній Польщі.

Як можна було сподіватися, Москва дуже гостро зареаґувала на деклярацію вільної профспілки, а совєтські газети ще й досі переповнені злісними замітками і статтями про з'їзд „Солідарносьці", який совєтські пропаґандисти називають „антисовєтською орґією" і збором „контрреволюціонерів всіх мастей", які, мовляв, орґанічно ненавидять соціялістичну систему в Польщі і сусідніх країнах. В коментарях совєтського пресового агентства ТАСС говориться, що на з'їзді демонструвалися „виразно антисоціялістичні фільми і матеріяли" з нападами на Совєтський Союз й інші країни „соціялістичної співдружности".

В унісон із совєтською пропаґандою, виступають також з атаками на „Солідарносьць" комуністичні партії сателітних держав, зокрема Чехо-Словаччина, Східня Німеччина, Болгарія та інші.

В самій Польщі зайшло також багато змін. Наприклад, польське пресове аґентство ПАП повідомило, що уряд перекине до копальняних робіт тисячі вояків і спеціяльно змобілізованих робітників, щоб таким чином підвищити видобуток вугілля, яке становить головний прихід для Польщі. Вугільна індустрія, якщо її занедбати, може привести до економічної катастрофи. Крім того, уряд веде непербірчиву кампанію проти вільної профспілки „Солідарносьць" і поруч із совєтською пропаґандою закидає її поширювання „антисоціялістичної психози". Профспілка зі своєї сторони опублікувала відкритого листа адресованого усім критикам, закликаючи робітників сусідніх країн прибути до Польщі і подивитися, як діє вільна профспілка.

В. МИСЕВИЧ ЗДОБУЛА РЯД НАГОРОД У ЇЗДІ ВЕРХИ

Київ. — „Найелеґантніша вершниця", — пише київська газета „Молодь України", — киянка Віра Мисевич і водночас фільмова зірка та хореограф, виграла літній чемпіонат у Совєтському Союзі. Вона, — як її називає газета — „володарка 'Зимового призу' і переможець зимової першості цього року".

Віра Мисевич здобула також „командну" золоту медалю Московської Олімпіяди.

У її дальших плянах — у серпні в наступному році брати участь у традиційному міжнародному турнірі в Москві, а згодом — станути до змагань в Европі.

У світі

ПРЕЗИДЕНТ ЄГИПТУ АНВАР ЕЛЬ-САДАТ уповноважив голову державної інформаційної служби Шафеі Абдул Габіта видати наказ про видворення із країни на протязі 24-ох годин кореспондента американської телевізійної станції Ей-Бі-Сі Криса Гарпера. Щойно день перед тим, 9-го вересня, президент Садат запевнив закордонних кореспондентів, що їхні пресові звідомлення не будуть цензуровані, проте, на пресовій конференції із закордонними кореспондентами він не скривав свого обурення проти деяких чужинецьких кореспондентів, що критикували нещодавній арешт 1,600 єгиптян у своїх звідомленнях, що були записані на стрічки і затримані на летовищі в Каїрі перед відправленням їх до головного бюра Ей-Бі-Сі у Лондоні ще місяць тому. Кореспондентів цих не було своєчасно повідомлено, а дізналися вони про це лише на пресконференції. На магнітофонній стрічці було й інтерв'ю, переведене в липні ц.р. кореспондентом Ей-Бі-Сі Карпером з Дейвидом Гирстом, англійським журналістом, давнім критиком президента Садата. Гарпер — перший американський журналіст вигнаний з Єгипту від часу приходу до влади Садата. Отримавши наказ опустити Єгипет, Гарпер вислав формальний протест з цього приводу до голови тутешньої інформаційної служби.

В ІРАНІ 10-ГО ВЕРЕСНЯ Ц.Р. ПРИЗНАЧЕНО нового шефа поліції — полковника Ебрагіма Геджазі, який прийшов на місце полковника Гушанґа Датсґерді, який загинув 30-го серпня під час вибуху бомби, коли загинули також президент Мохаммед Алі Раджай і прем'єр-міністер Мохаммед Джавад Богонар. Мешканці Теграну, з якими пощастило нав'язати телефонічний зв'язок із Лондону, розповіли, що після арешту 20 жінок, за спробу кинути ґазолінові бомби на телекомунікаційний центр в Теграні, продовжуються сутички поміж вояками секретної служби і малою групою, що підтримує т. зв. Народний Моджагедін, ісламських партизанів лівого напрямку. В одному випадку партизани кинули гранату на головну квартиру революційного комітету в північному Теграні. Тегранське радіо повідомило про посилення державних військових операцій проти курдських повстанців у північнозахідньому Ірані.

ТРИ ПІВДЕННОАМЕРИКАНСЬКІ ДЕРЖАВИ — Арґентина, Колюмбія, Венесуеля — видали спільну заяву, в якій засудили декларацію Мехіко і Франції про визнання **прав лівій коаліції** і партизанам в Ель Сальвадорі до вирішування устрою тієї країни, складу її уряду та майбутньої конституції. Цим своїм визнанням Франція й Мехіко підтримали право всяких опозиційних елементів у демократичних країнах силою і зброєю вимагати державних рішень у свою користь, поминаючи загальні вибори і парляментарну процедуру. Заява Арґентини, Колюмбії та Венесуелі підкреслює, що Франція та Мехіко не лише вмішуються у внутрішні справи інших країн, алеароґують собі права накидати тим країнам свої політичні погляди. А ще гірше — вони фактично закликують до збройних акцій проти леґітимних урядів. Вмішування у внутрішні сальвадорські справи тим більше **невчасне, що уряд цієї** країни розписав загальні вибори до конституанти, які відбудуться 1982 року. Опозиція зброєю хоче добитися перемоги, відкидаючи загальні вибори.

Кінець тижня на Союзівці проходитиме під знаком Дня УНС, присвяти пам'ятника о. Грушці і вибору „Міс Союзівки"

Союзівка. — Унікальна активність на цій оселі Українського Народного Союзу плянується на неділю, 20-го вересня, коли відразу по співаній Службі Божій у церкві Святої Трійці, тут, на оселі, буде посвячено й присвячено пам'ятник основоположникові щоденника „Свободи" і Батька-Союзу о. Григорієві Грушці, та в суботу, 19-го вересня, буде тут церемонія, вже традиційна і популярна серед українських дівчат, — вибір „Міс Союзівки" на наступний 1982 рік.

Також у суботу, як звичайно на кінці тижня, відбудеться тут забава о 10-ій годині вечора, до якої гратиме оркестра Союзівки Аліка Худолія і Дорка Сенчишина. Перед забавою — барвиста програма розпічнеться о годині 8:30 вечора — виступ танцювального ансамблю з Монтреалю під керівництвом балетмайстра і хореографа Петра Марунчака.

Обидва дні кінця тижня тут відбуватимуться також тенісові змагання — турнір за чаші УНСоюзу. В змаганні братимуть участь 16 чоловіків і вісім чоловіків-сеньйорів.

Союзівка запрошує молодих українок, кандидаток на Міс Союзівку, зголошуватися на телефон Союзівки (914) 626-5641. Ніяких формальностей не треба полагоджувати, лише зголоситися і стати до контесту. Переможці — „Міс Союзівка" і її дві дружки, будуть нагороджені, зокрема „Міс Союзівка" матиме цікаві й вдячні обов'язки: вона репрезентуватиме українців на багатьох імпрезах, матиме заплачене перебування на вакаційній оселі протягом тижня тощо.

Орися Ганушевська, „Міс Союзівка" на 1981 рік, з головним предсідником УНСоюзу д-ром Іваном Флисом під час церемоній коронації минулого року.

В Америці

НАЙБІЛЬШИЙ І НАЙПОТУЖНІШИЙ У цьогорічному сезоні тропічний ґураґан Гарві посувається у напрямку ЗСА. Проте, бюро погоди потішає, що напрям ґураґану може раптово і швидко змінитися. Сила вітру ґураґану досягає 85 миль на годину поблизу його центру, 1,300 миль на південний схід від Маямі, і бюро попереджує, що буря може значно набрати на силі. У неділю, 13-го вересня, по обіді Гарві знаходився приблизно 430 миль на північний схід від Сан Хуану, Пуерто Ріко, і рухався у північнозахідньому напрямку зі швидкістю 15 миль на годину.

ПЕРЕД ВОРІТЬМИ НУКЛЕАРНОГО ЦЕНТРУ Діябло Кану у Каліфорнії, біля Сан Луїз Обіспо, зібралося біля 3000 демонстрантів, які чекають вказівок з Ебелон Аллаєнс, щоб почати блькаду цієї бази. Ебелон Аллаєнс, коаліція 58-ми протинуклеарних організацій,ось уже два роки плянує протест проти започаткування праці цього 2,3-більйонового нуклеарного центру. Організація Ебелон яка у 1979 році зорганізувала 30-тисячну демонстрацію протесту, заповіла тепер блькаду на суходолі і на морі, щоб не допустити до заладнування нуклеарного пального у реактор для переведення дослідів.

НЕ ТІЛЬКИ ПОЛІЦІЯНТИ МАЮТЬ КАМІЗЕЛЬКИ, що охороняють їх від куль, також Перша Леді країни Ненсі Реґен, особливо з того часу, як був зроблений замах на життя її мужа, носить такий охоронний спідній одяг під верхнім одягом. Це теж камізелька, хоч близькі приятелі Ненсі жартома називають це „кулетривкою галькою". Під час виборчої кампанії тоді ще кандидат на президента Роналд Реґен завжди мав на собі охоронну камізельку, але в день змаху на нього пам'ятного понеділка, 30-го березня, Реґен камізельку не носив.

ВІДОМА ТЕЛЕВІЗІЙНА ЖУРНАЛІСТКА БАРБАРА Волтерс, яка вже п'ять років тому підписала була найбільш високий в історії телевізійного журналізму грошовий контракт з Ей-Бі-Сі на п'ять мільйонів долярів, тобто по одному мільйонові долярів річно, поновила знову контракт з цією ж телевізійною мережею. Перед остаточним підписуванням контракту вона переговорювала також з іншими телевізійними мережами, але Ей-Бі-Сі мабуть їй фінансово найбільш пішла на руку. Здається, що новий контракт буде дещо нижчий у грошовому відношенні, як був попередній, коли вона залишила телевізійну мережу Ен-Бі-Сі заради праці в Ей-Бі-Сі.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Svoboda USPS (30-420 ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Subscription 1 year — $40.00, 6 months — $22.00, 3 months — $12.00. UNA members 65¢ a month. Change of address — 50¢. Make checks or money orders payable to "Svoboda".
Postmaster: Send address changes to "Svoboda", P.O. Box 346, Jersey City, N.J. 07303

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою — За зміст оголошень Редакція не відповідає.

Передплата на рік $40.00, на півроку — $22.00, на 3 місяці — $12.00. Для членів УНСоюзу 65¢ міс. За кожну зміну адреси — 50¢
Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda"

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

КҐБ,Польща і Папа

Коли 13-го травня ц. р. 27-річний турокМехмед Алі Аджа важко пострілив з віддалі восьми стіп на площі св. Петра у Римі Папу Івана Павла II, світ жахнувся: хто у цьому світі може почуватися безпечним, коли намагаються вбити людину, яка проповідує тільки мир і любов?! У чиєму інтересі могло б бути вбивство Намісника Христового, який за короткий час свого урядування доказав, не тільки словом, а й ділом, своїми подорожами до країн на різних континентах світу, що він глибоко відданий, проголошеній Другим Ватиканським Собором ідеї екуменізму — замирення усіх не тільки християнських Церков, а взагалі усіх Церков у світі, які тільки визнають існування одного Бога, і проповідують віру Господню ? Зразу кожний, хто дізнався про цю страшну подію, мусив подумати: чи це діло однієї несповна розуму людини, чи вислід якоїсь міжнародної змови? І хто міг би належати до такої змови та яким чином вбити Папу намагався акуратно турок, та ще й втікач із турецької в'язниці, де він сидів за вбивство одного видавця-редактора турецького часопису? Італійська поліція, яка почала розшукувати кожний крок, що його зробив отой турецький терорист від часу своєї втечі з в'язниці, швидко ствердила, що він 17 місяців їздив по різних країнах Европи, користуючися фальшивими документами.

Хто йому постачав ці документи і за чиї гроші він робив ті дорогі подорожі?!

У минулому тижні одна телевізійна станція з Лондону принесла сенсаційну вістку, що — мовляв — італійська поліція „підозріває на першому місці" совєтську тайну поліцію КҐБ (Комітет Ґосударственной Безопасності), як закулісового змовника чи ініціятора цього атентату на Папу. Лондонський часопис „Ґардієн" пішов ще далі: мовляв, американські керівні державні кола, діставши таке повідомлення від італійської поліції, рішили докладно перевірити підозру щодо ролі КҐБ в атентаті проти Папи та, що цією справою зацікавилася американська Рада Крайової Безпеки...

Сам виконавець атентату, згаданий турецький молодий чоловік Мехмед Алі Аджа признався у слідстві, що він перейшов вишкіл у таборі для терористів — 20 миль від столиці Ливану Бейруті. Однак він вперто твердив, що діяв на власну руку і хотів вбити римського Папу ніби тому, що католицизм — найбільша загроза для мусулманства. Але хто ж фінансував його подорожі по Західній Европі та чому він їздив до Болгарії, через територію якої Совєтський Союз перепачковує зброю для турецьких терористів, — цього або він не сказав, або промовчали про це кола, які постачали вістки до міжнародної преси.

Однак коментатор лондонської телевізійної передачі логічно з'ясував, чому Москва була зацікавлена в убивстві Папи. Мовляв, Папа активно сприяв польському протирежимовому рухові робітництва у Польщі, — Папа прийняв на довшій приватній авдієнції лідера польської робітничої централі „Солідарносьць" Леха Валєнсу, і Москві було дуже невигідно, що той польський протирежимний рух користується підтримкою від такого авторитетного міжнародного чинника, як Ватикан. І тому, ніби, вибрали того турка, який вже мав на совісті одно вбивство, як знаряддя для другого терористичного замаху, цим разом — щоби позбутися Папи, невигідного протектора польського протирежимного руху.

Розумування логічне, дармащо воно таки тільки одна з теорій, опертих на здогадах, а не на конкретних фактах. Але сам теперішній американський президент Роналд Реґен назвав був Совєтський Союз — центром міжнародного тероризму. І це ніяка тайна, що однаково терористи з Палестинської Організації Визволення, як теж лівійського диктатора Муамара Каддафі користуються підтримкою зброєю і грішми від Москви. Це ніяка тайна, що ввесь режим кубинського Фіделя Кастро, який займається експортом комуністичної революції до Південної Америки та на африканський континент, існує виключно завдяки політичній і фінансовій допомозі та доставам зброї і всякого виряду — від Совєтського Союзу.

Очевидно — одна історична епоха до другої не подібна. Теперішня епоха сповнена терору, замахів, насильства, атентатів, засідок, підкидування бомб, схоплювання й убивання дипломатів, масових кривавих розправ із політичними противниками. Це погана епоха, страхітлива, нелюдяна, звірська. За неписаним законом історії вона мусить минутися — не може бути, щоби така безглузда жорстокість, яка дійшла до шпилю атентатом проти Папи, тривала вічно.

П.П.

ЗУДАР РЕҐЕНА І РОБІТНИЧИХ СПІЛОК

У Дні Праці 7-го вересня ц. р. у Ню Йорку перебував короткий час президент Роналд Реґен. У цьому самому дні 200,000 членів робітничих спілок маршували з десятками оркестр у своїх робітничих одягах центральною 5-ою Авеню — і на цю свою маніфестацію Президента Реґена не запросили. Формально ця парада відзначала сторіччя заснування Федерації зорганізованих робітничих спілок торгівлі і праці, предвісника пізнішої (і теперішньої централі) Американська Федерація Праці — Конґрес Індустріяльних Організацій. Насправді ця перша за останніх 13 років робітнича маніфестація у Ню Йорку була демонстрацією проти Уряду — демонстрацією проти економічної політики Реґена та його становища супроти страйкуючих 12,000 членів спілки професійних контролерів летунського руху.

Цей страйк нелегальний, бо працівники на державній службі чи в ділянках широкого суспільного користування не мають права страйкувати. Запропонований летунським контролерам колективний договір праці в липні цього року — їхня спілка (юнія) відкинула. Президент Реґен заповів, що коли страйкарі до даного їм терміну не вернуться до праці — всіх їх виключать з праці, позбавлять пенсії і згодом не проголосять для них амнестії. Спілка летунських контролерів злегковажила цю пересторогу, вважаючи її за блеф, і відповіла великою демонстрацією з піднесеними вгору п'ястуками за комуністичним зразком. Тоді 12,000 страйкуючих отримали письмене виповідження праці, летунський рух обмежено, але не припинено, страйкуючих контролерів заступлено екзекутивними урядовцями, які знали цю працю, і військовими контролерами, а до Уряду вплинуло коло 150,000 зголошень від молодих мужчин і жінок, що вони готові перейти потрібний вишкіл, та просять прийняти їх на службу контролерів летунства.

Таким чином уперше в історії американського руху, уперше в історії взаємин між Урядом і зорганізованим робітництвом зламано спонзорований юнією страйк: ця поразка тим прикріша для зорганізованого американського робітництва, що загал американського суспільства заявився за Президентом та проти страйкуючої юнії. Склалися на це три головні причини: 1) популярність Президента, якому американський політичний та господарських світ рішив „дати шанс" переводити свою економічну програму, 2) факт, що найменшою платнею страйкуючих контролерів летунства було 16,000 дол. рівно і 3) загальний упадок впливів зорганізованого робітництва у державному житті. На цей упадок впливів склалися знову такі різні причини: програ в минулорічних президентських виборах майже всіх тих демократичних кандидатів, що їх підтримували робітничі спілки, — через те послаблення впливів робітничих спілок в обох палатах конґресу, особливо у Сенаті, де республіканці здобули більшість, — економічна ситуація, яка диктує, робітникам в різних ділянках праці погоджуватися навіть на обниження заробітку, щоби взагалі рятувати варстат своєї праці (наприклад, в автомобільному промислі, в юнії пакувальників м'ясива, у деяких залізничних компаніях, — врешті частинна втрата атракційности юній для робітників.

Таким чином число всіх зорганізованих робітників в Америці впало до 22,400.000 осіб. Це все ще могутня армія, але вона становить тільки 21 відсотка всієї робітничої сили в Америці та менше як одну десяту всього населення. Може й тому президент Реґен не взяв собі до серця злегковаження його юніями в Дні Праці в Ню Йорку. „Наступного року я буду маршувати разом з вами — тоді буде дуже дуже багато варстатів праці", — заявив Президент.

Одною з причин упадку впливів юній в державі є теж проблема персонального проводу. Прийшли молодші, більш освічені люди, але без тієї популярности і тих знайомств у державній верхівці, що їх мали їх попередники, як покійний Джордж Міні, президент названої вгорі централі, який був особистим приятелем кількох президентів. Його наступник на становищі президента АФП-КІО Лейн Кіркленд признав, що Роналд Реґен має „тверду руку", але жалівся, що Президент не має серця" — натякаючи на тверду й непоступливу поведінку Президента супроти страйкуючих контролерів летунства.

Робітничі спілки в Америці були і далі є в масі протикомуністичні, дармащо комуністи намагаються постійно інфільтрувати робітничі ряди і прищепити їм символічний знак — піднесеного вгору п'ястука. Але американські робітничі спілки були завжди в орбіті впливів Демократичної партії. Коли Демократична партія зазнала в минулорічних виборах катастрофальну прогру, то й послабився вплив і послабилося значення робітничих спілок. Вони вже не можуть — як це інколи бувало — просто шантажувати страйками працедавців. Вони не можуть бути державою у державі. Робітник у ЗСА — не нуждар і не прошак. І він багатир у порівнянні з працюючими людьми в комуністичних країнах.

ЖИТТЯ І ЗНАННЯ
редагує Лев Яцкевич

Світ хмарочосів

В травні ц. р. проминуло 50 років від побудови будівлі „Емпаєр стейт" в Ню Йорку при П'ятій авеню (між 23- ою і 24-ою вулицями), що впродовж сорока років була королем хмарочосів світу. З тієї нагоди варто познайомитися читачам з історією хмарочосів та найвищих споруд світу.

Найвищою спорудою світу, збудованою людськими руками, колись була піраміда Хеопса в Ґізі над Нілом, на передмісті сьогоднішньої столиці Єгипту Каїру, що дорівнювалася 481 стопі (147 метрів).

В XVI сторіччі побудовано у Франції, в місті Руан, католицький собор, що побив рекорд висоти єгипетської піраміди на цілих 6 стіп. Місто Руан тим відоме, що в ньому в 1431 році спалено героїню Франції „Орлеанську Діву" Жанну д'Арк, визнану в 1920 році святою. 300 років пізніше рекорд висоти собору міста Руан побила столиця Франції Париж, в якому з нагоди Світової виставки в 1889 році інженер Алєсандр Ґюстав Ейфель спорудив з доручення французького уряду, струнку вежу висотою 984 стіп (300 метрів), цебто майже вдвічі вищу від піраміди Хеопса. Ця вежа стоїть досі в Парижі, як символ його, одна з великих атракцій Франції. Всередині вежі винахідливі парижани збудували вінду (ліфт), танцювальну залю, ресторани, бюро подорожі, крамниці подарунків-сувенірів, що втішаються великою популярністю не тільки між туристами, але і поміж мешканцями Парижу.

Вежу Ейфеля здетронізував з її панівної ролі в світі 40 років пізніше 77-поверховий будинок „Крайслера" в Ню Йорку. Два роки пізніше новий хмарочос „Емпаєр стейт" вистрибнув з фундаментів Манґеттену 1258 стіп (383 метри) заввишки, своєю стрункою спорудою ставши символом модерного будівництва в світі.

Але, згідно з історичною правдою, колискою модерного хмаросяжного будівництва не був Ню Йорк, а місто „різників" — Чікаґо, в якому мешкав його засновник Вілліям Лє Барон Дженні. На жаль, обмеження управою міста Чікаґо висоти будованих хмарочосів до 260 стіп (79 метрів), а пізніше — до 200 стіп (61 метр) припинило дальший розвиток хмарочосового будівництва в Чікаґо. Першенство в будові хмаросягів перейшло до Ню Йорку.

В 1970 році один з найкращих архітекторів на терені ЗСА японець Мінору Ямасакі запроєктував два великі хмарочоси-близнюки Світового Центру Торгівлі в Ню Йорку, висотою 1350 стіп (411 метрів), цебто на 92 стопи (28 метрів) вищі від „Емпаєр стейт". Але доля судила так, щоб першуном висоти хмарочосів стало його місто народження — Чикаґо, в якому три роки пізніше вибудувано найвищий досі хмарочос світу „Вежу Сірса", висотою 1,672 стіп, (510 метрів) Ця вежа, що коштувала понад 100 (нездевальвованих) мільйонів долярів, має 110 поверхів; вона збудована повністю зі скла, сталі і чорного алюмінію (назовні).

Всі ці хмарочосні споруди були призначені для бюр та торговельних приміщень. Першими житловими хмарочосами були дві круглі вежі, побудовані в 1965 році в т. зв. „Морському місті" (Маріна Сити) в Чикаґо. Кожна з тих мешкальних веж має 896 житлових приміщень. Крім житлових приміщень вони вміщають пральні, ресторани, крамниці, ковзальну площу, басейн для плавання, кругольню, кіно, театральну та концертову залі та пристань для 700 суден (обидві вежі побудовані над рікою). В той спосіб обидва хмарочоси становлять самодостатнє містечко.

Кожне мешкання розміщене довкола центрального стрижня вежі, вивінуване всіма угіддями та комунікаційними уладженнями, має форму віяла, що кінчається бальконом. Але найважливіше те, що архітект розв'язав найбільшу проблему сучасних великих міст — проблему паркування автомобілів. В обох 18-ти поверхах приміщені спіральні ґаражі на 450 автомобілів.

Проєкт „Морського міста" став надхненням для архітекторів і поклонників хмарочосів, але більша частина з них пішла ще дальше, понесена футурологічною уявою. В той спосіб постала низка проєктів майбутніх хмарочосів, в порівнянні з якими 510-метровий хмарочос „Сірси" виглядав би як Ґулівер у країні велетнів. Але ці футурологічні проєкти не можна, проте назвати утопійними, всі бо вони, не зважаючи на їх ґігантські розміри вгору, технічно можливі до виконання. В доцьогочасних хмароносних спорудах відношення їх ньої ширини до висоти хиталося між одним до двадцяти або один до тридцяти, хоч сама природа дає нам приклад далеко стрункіших споруд 1:100 в пальмовому дереві, чи навіть 1:200 в пшеничному колоску.

Якщо природа зуміла розв'язати проблему стійкости і стрункости своїх „споруд" відповідним розчленуванням коріння, те саме може зробити будівничий відповідною розв'язкою фундаментів хмарочосів. Прикладів не треба далеко шукати, бо методу стійкости фундаментів на зразок коріння високих дерев застосував відомий американський архітект Ф. Л. Райт у його проєктах Дому крайового забезпеченевого товариства в 1924 році та комплексного будинку ляборатoрії фірми Джансон Вакс у 1950 році.

Михайло Кучер

КЛОПОТИ ІЗРАЇЛЯ

Держава Ізраїль не виходить з орбіти клопотів економічного і політичного характеру. Жидівське суспільство Ізраїля незадоволене. Ідеал та дійсність, або реалізація ідеалу, себто осягнення незалежности, виказували часто трагічну дійсність. Високі ідеали сіонізму поважно захиталися під подихом життя нової країни.

Ізраїль з моменту, коли став суверенною державою завжди знаходився у стані війни зі своїми сусідами. Ця країна не може вирішити своїх внутрішніх проблем та не може осягнути миру з арабськими країнами. Всередині країни — інфляція і корупція величезні.

Підмандатна Палестина

Історія відносин з арабським населенням підмандатної Палестини та державою Ізраїль і арабськими країнами — це трагічна історія розчарування сіоністів у можливості наладнати нормальні відносини зі сусідами. Втрачено первісні ілюзії сіонізму про можливість уникнення арабсько-жидівського антагонізму. Ранній сіонізм не зрозумів того, що арабське населення Ізраїля не має наміру признати над собою владу прибулих. Араби не хотіли чи не могли зрозуміти духовного зв'язку із Палестиною. Дещо пізніше виявилося, що арабське національне почуття викликали самі жиди, як протиставлення життєвих інтересів обох народів. Араби не признали за жидами виключно права на Палестину, а пізніше на Ізраїль. Із кожним роком зростала національна гордість арабів, а ідеал сіонізму зазнав поразок і зблід.

Перші наївні палестинські піонери вірили у братерство народів, вірили в те, що соціяльне і національне звільнення — нерозривно зв'язані. На зміну цього прийшов практичний реалізм, який усю націю поклав на силу зброї.

Араби послідовно відкидали найбільш для них вигідні форми компромісу. Це викликало у жидів переконання, що араби розуміють тільки мову сили. Шукання порозуміння з арабами таким чином розглядалося як нерозумна втрата часу.

Ізраїль не вірить у міжнародні ґарантії. Страх перед ворожим оточенням і віра тільки у власні сили, в силу зброї, ось психологічний клімат Ізраїля. Жиди за право жити у своїй країні мусять платити кров'ю. І як трагічність історичного процесу — сьогодні Ізраїль єдина країна у світі, де жидам загрожує знищення.

Ізраїль може існувати тільки завдяки підтримці жидівської діяспори і зокрема ЗСА. Отже безпека Ізраїля — це не тільки його армія, але й гра світових політичних сил. Перемога Ізраїля у шестиденній війні витворила небезпечну політичну лінію, яка розглядає воєнну силу як єдиний засіб вирішення жидівсько-арабської проблеми і небажання шукати компромісу, бо під ним жиди розуміють уступки.

Після успішної шестиденної війни жиди думали, що араби перестали надіятись знищити Ізраїль, тому погодяться на мир. Одначе поразка не тільки не припинила рішення знищити Ізраїль, але, навпаки, укріпила таке рішення. Жидівський уряд помилково подумав, що в залежності від перемоги може диктувати арабам свою волю.

Врешті поміж шестиденною війною і війною Судного дня створилася нераціональна політика, а стратегічні міркування. Тільки стратегія дає безпеку державі, без огляду на настрої арабського світу. Ізраїльський уряд повірив, що техніка і воєнний потенціял все більшатиме, а розвиток арабських країн буде повільний. Тому армії арабів будуть все слабші ніж — ізраїльські.

Картина міняється

Якщо ж залишимо стратегію і перейдемо до політики — картина міняється. Конкуренція Совєтського Союзу і ЗСА ввесь час впливає на становище Близького Сходу. Вплив ЗСА на політику Ізраїля все був великий. Якщо взяти до уваги історичну переспективу, то як може існувати держава, яка весь час перебуває у збройному конфлікті із сусідніми країнами.

Війна Судного дня позбавила Ізраїль ілюзій, що боєздатність арабських армій завжди буде мала. Ізраїльські політики мусіли прийти до переконання, що їхня армія не може цілком знищити арабські збройні сили. А втім — це не входить в інтереси ЗСА.

Ізраїль кожну мирну ініціятиву ЗСА трактує майже як зраду своїх інтересів. Але повне заперечення Ізраїлем втручання ЗСА у жидівсько-арабський конфлікт може привести до катастрофи.

Ізраїль — не великодержава, яка тільки при допомозі своїх збройних сил може формувати незалежну політику. Модус вівенді з арабськими країнами — ультиматум для Ізраїля. Якщо ж якогось співжиття чи співіснування не буде знайдено, тоді в переспективі все нові війни. В Ізраїлі переконані, що ЗСА дуже потрібна ця мікроскопічна країна. Дійсність інша і протилежна такому поглядові. Жандармом демократії Ізраїль бути не може. ЗСА якось пережили втрату В'єтнаму, а для Ізраїля припи-

(Продовження на ст. 3)

Проф. д-р Василь О. Луців

НОВИЙ АНГЛОМОВНИЙ ПОСІБНИК ДО ІСТОРІЇ УКРАЇНИ

I

Nicholas L. Fr. Chirovsky, „An introduction to Ukrainian history", Vol. I, „Ancient and Kievan-Galician Ukraine-Rus", New York, Philosophical library, 1981, 347 pp.

Названа вгорі англомовна праця професора Миколи Фреїшина-Чировського складається із двох частин і одинадцяти розділів та бібліографії й індексу імен. Низка цінних ілюстрацій доповнює зміст. Технічно книжка видана чітким шрифтом, на доброму папері і в оправі.

У передмові автор з'ясовує мету своєї праці — запізнати англомовний світ із історією України, чи пак докладніше з нашими соціяльними, етнічними, національними, культурними та політичними проблемами в минулому і сучасному нам. Щоправда, — як відмічає автор, — у нас уже є декілька англомовних праць з історії України і тут згадує — академіка М. Грушевського, проф. Д. Дорошенка, о. проф. І. Нагаєвського та низку чужинецьких, не завжди об'єктивних авторів. Свою працю видав проф. Чировський з метою дати англомовному читачеві об'єктивну історію тогочасного Сходу Европи, тобто України в об'єктивному насвітленні. На основі багатьох праць — джерельних, документальних і компіляцій різних істориків він доказав, що Київська Русь — це наша українська держава і вона нічого спільного не має з пізнішою московською державою. Автор користувався і проаналізував чимало джерельних матеріялів та праць інших істориків, провів прекрасну економічну аналізу, бож сам знаний як замітний економіст і систематично, крок за кроком, на основі логіки, збудував цілість, заступаючи належно кожну ділянку національного, релігійного і державного життя.

Річ ясна, автор не претендує на непомильність і свідомий певних недотягнень чи то з огляду на невирішність даного питання, чи суперечних тверджень різними істориками. Зрештою годі з місця зрушити стару основу, покладену нашими істориками і вводити щось нове не маючи до цього ані відповідних джерел ані виробленої опінії.

У цьому першому томі (а має появитися три томи до кінця 1985 р.) проф. Чировський описує, на основі різних джерел історію України та її народу від зарання, почерез Київську імперію аж до кінця Галицько-Волинської Держави. Тут треба відмітити, що так, як академік М. Грушевський писав історію України в соціяльному насвітленні чи як о. д-р І. Нагаєвський в релігійному насвітленні — проф. Чировський клав сильний натиск на економічні чинники української держави. В цьому ж томі автор кладе великий натиск на географічне та геополітичне підложжя, як теж чітко вияснює різницю між Московією і Руссю-Україною.

У першому розділі автор дає географічне та геополітичне підложжя історії україни. Тут він вияснює різницю між ростом князівства а опісля царства московського а ростом держави Руси-України, тобто Київської імперії та Галицько-Волинської держави. Він то вияснює, що назву „Русь" чи пак з грецька „Росія" Московія приняла щойно після нашої програної (разом із Карлом XII шведським та Станіславом Лєщинським польським), 1709 року під Полтавою.

Важне й те, що автор подає географічне та геополітичне і зрозуміле економічне підложжя України. Відзначає він наше межове положення між Европою та Азією та лихоліття України і українського народу, які з цієї причини виникали. Особливо наші багатства були завжди (тай ще є) сіллю в оці загрібущим сусідам. Коротка аналіза населення доповнює цей розділ.

Дуже цікавий другий розділ, де подано характеристику історичного розвитку і формування української хліборобської нації.

Не менш цікавий третій розділ, де автор веде історичний пролог, вглиблюючися у нашу праісторію від раннього палеоліту до залізної доби. Можливе, що варто було б цей розділ поширити і доповнити, відмічаючи низку, ще не узгіднених але не менш цікавих гіпотез, про первісні народи, що замешкували наші землі, були автохтонами, наприклад, скити, а не зайдами. Зрештою в посібнику, хай і для студентів університету, замало для цього місця. Дещо далі ще автор відмічає, що давні народи — от хоч би гуни змішувалися із місцевою людністю (ст. 56).

У четвертому розділі проф. М. Фреїшин-Чировський насвітлює соціяльне і політичне насліддя праісторії України. Він з'ясовує державнотворчі впливи чужих систем в Україні і автохтонну, яка цементувала, під владою мудрих володарів, — поодинокі племена в єдину монолітну державу — Київську імперію. Зрозуміле, що тут автор наводить і аналізує усі ті чинники, що спричинилися і до росту цієї імперії. Тут і хліборобський ріст і поширення економіки — особливо торгівлі, тобто експорту й імпорту. Надо всім же горувала сила і міць володарів-імператорів, як теж непересічна мілітарна сила.

Друга частина цієї книжки — це історія Київської імперії та Галицько-Волинської держави. І саме п'ятий розділ праці розгортає перед нами події та постаті Київської Руси-України, що спричинилися до росту і міці тогочасної нашої імперії. Автор уживає традиційну назву „князі" чи „великі князі" а відомо, що Святослав, Володимир і Ярослав, а може й інші звані були „каганами", тобто імператорами. Все ж таки необхідно признати, що автор користується тут найновішими даними, археологічними відкриттями та використовує усі доступні хроніки, які часто-густо цитує. Джерельні матеріяли й погляди істориків автор розглядає критично і дає в основу речеві і документальні вияснення. Автор вияснює теж нормальну теорію, збиту ще акад. Грушевським і низкою наших і чужих істориків. Тут треба пригадати, що в часах династичних українських князів Аскольда і Дира, Олега і Ігоря та Ольги і Святослава-Новгород, звідкіля мали б приїхати Рюрикові „нормани" — як город не існував, а була лише мала купецька застава. Новгород розрісся за Володимира Великого і пізніше.

Автор належно аналізує ролю Олега — будівничого многонаціональної держави, відмічає значення його походів на Візантійську імперію та вагу для нашого купецтва його договору з греками. Він теж дбайливо і вдумчиво веде канву дій реґентки Ольги. Розказує про відоме її перебування у Цареграді і у висліді дипломатичної невдачі з греками вказує на її дипломатичну гру з імператором Оттоном I.

(Продовження буде)

УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ ЗАКЛИКАЄ ВСІХ ВІДДІЛОВИХ УРЯДНИКІВ: ПРЕДСІДНИКІВ, СЕКРЕТАРІВ, КАСИРІВ ТА КОНВЕНЦІЙНИХ ДЕЛЕҐАТІВ ВЗЯТИ АКТИВНУ УЧАСТЬ В ПЕРЕДКОНВЕНЦІЙНІЙ КАМПАНІЇ. ЗА АКТИВНУ УЧАСТЬ І УСПІХИ В ЦІЙ КАМПАНІЇ ПЕРЕДБАЧЕНІ НАДЗВИЧАЙНІ НАГОРОДИ І ВОНА БУДЕ РІШАЛЬНА ДЛЯ ВИБОРУ КОНВЕНЦІЙНИХ ДЕЛЕҐАТІВ І ДЛЯ УЧАСТИ У КОНВЕНЦІЇ В ТРАВНІ 1982 РОКУ.

День Рівноправности Жінок

Відзначування річниці уділення права голосування жінкам З'єднаних Стейтів Америки у цьому році в цій країні набрало спеціяльної ваги, з огляду на посилену акцію для здобуття ратифікації другої, ще дальше йдучої поправки до Конституції поправки, популярно знаної під скороченням „ERA" (Equal Rights Amendment).

Текст XIX Поправки, котра ввійшла в силу 26-го серпня 1920, після ратифікації 36 стейтами, звучить коротко: „Право громадян З'єднаних Стейтів до голосування не сміє бути відмовлене ані обмежене З'єднаними Стейтами або котрим із стейтів з причини статевої приналежности (on account of sex)".

Щоб здобути це право,нині таке самозрозуміле, жінки Америки десятками років вели кампанії, котрі набрали сили в 1913-1920 роках Ці суфражистки організували демонстрації, паради, віча, були осмішувані, ображувані, переслідувані й навіть в'язнені і брутально поліцією трактовані, поки здобули це основне право,з котрого користають всі жінки в ЗСА. Вже тоді поступові жінки знали, що право до голосування не усуває дискримінації, котра існувала і далі частинно існує у різних ділянках суспільного життя. Тож в 1923 році д-р Алис Пол (1885-1977), основниця Крайової Жіночої партії,внесла вперше проєкт поправки про рівні права. Майже 50 літ пізніше, після довгих і впертих старань, Конгрес ухвалив в 1972 постанову про рівні права як XXУII поправку до конституції. І знову ж текст проєкту короткий, ясний: „Рівність у правах перед законом не сміє бути заперечена ані обмежена З'єднанами Стейтами або котрим із стейтів з причини статевої приналежности (on account of sex)".

Кінцевий реченець для продовженої до 30-го червня 1982 року ратифікації недалекий, і тому активні жінки використали цьогорічну річницю, щоб звернути увагу суспільности, що лише три стейти потрібно для повної ратифікації. Цей момент підкреслив губернатор стейту Ню Джерзі Брендан Бирн у промові після підписання проклямації Дня Рівноправности Жінок 26-го серпня ц.р. у присутності біля 70 жінок в губернаторській резиденції Морвен в Пристоні. Прихильне становище і піддержку заявили також обидва кандидати на пост губернатора стейту Ню Джерзі на окремій зустрічі з представницями жінок 23-го серпня цього року, що відбулася на запрошення організації Міжнародного Року Жінки Ню Джерзі в Інституті Студій Праці при Ратґерс університеті. Обидва кандидати, Джеймс Флоріо (д.) і Томас Кейн (р.), з'ясували своє становище до цілого ряду проблем, котрі торкаються головно жінок, відповідаючи на запитання. Йшлося про справи,ухвалені в Американськім Пляні Акції (Гюстон 1977), що базується на Світовому Пляні Акції (Мехіко 1975 і Копенгаґен 1980). Такі справи як дискримінація в праці, в едукації, охорона побитих жінок і знущання над дітьми, поміч неспроможним жінкам тощо знайшли позитивну підтримку у цьому і ERA (зрештою, Ню Джерзі ратифікував поправку).

Губернатор Б.Бирн після підписання проклямації. Серед учасників — (сидить) Клара Ален, директор Дивізії для спрвав жінок, і член асамблеї комішинер Джері Енґліш і сенатор Вінона Липман.

Фото Дори Рак

Деякі проєкти жінок, залежні від зменшеного федерального бюджету, на думку кандидатів, треба буде піддержати при помочі фондів із приватного сектора (індустрії), як збереження допоміжних денних центрів для дітей, будова притулків для покривджених жінок і дітей, а навіть продовжування афірмативних програм і вишколу некваліфікованих працівників (це відносно домагань меншостевих груп). Зате на питання відносно більш дразливих чи контроверсійних проблем, як ось: дискримінація гомосексуалістів (в тому і лесбійок) і леґалізація абортів та зв'язана з тим справа їх оплати для бідних жінок з державних фондів, відповіді обох кандидатів були дипломатично виминаючі.

Була також нагода запитати кандидатів про їх становище відносно етнічних груп і їх проєктів та участи східньоевропейських жінок в американській делегації (на конференцію 1985 року).

Дж.Флоріо і Т.Кейн гаряче запевняли про свою прихильність до етнічности стейту, а для їх більшої поінформованости їм передано книжку про етнічні групи в стейті „N.J. Ethnic Experience" (від стейтової ради УККА).

Дора Рак

Пам'яті Марійської дружинниці

Була нею учителька і громадська діячка св.п. Олена, з Луцевих, Котович, голова Марійської Дружини ім. княгині св. Ольги у Філядельфії, Па., при Митрополичій Катедрі в 1956-1960 і 1966-1972 роках. На пості голови була вона дуже обов'язковою, поступала згідно з точками статуту Марійської Дружини. У зв'язках з людьми була вирозуміла до їхніх слабостей, звертаючи увагу радше на добрі прикмети, ніж на хиби. За її головства відбулися величаві імпрези, згадати лише 920-річчя віддання княжної української держави під опіку Матері Божої князем Ярославом Мудрим. Для прослави Пречистої в честь Її Покрови відбулася у Філядельфії 20-го жовтня 1957 року величава академія.

Згодом у 1959 році Дружина св. Ольги у Філядельфії поділилася, і створилися самостійні дружини при парохії св. Миколая ім.св. Йосафата і при церкві Христа Царя-Матері Божої Зарваницької.

У 1969 році припадало 1000-річчя смерти княгині св.Ольги. З цієї нагоди влаштовано врочисту академію, під час якої Олена Котович говорила про ролю жінки-володарки.

Рідної мами немає, ким заступити, тож залишився по ній сум і порожнеча у родинному домі. Улюблена наша мама — св.п. Олена — уміла якимсь чарівним способом згуртувати і втримати родину в нерозривному колі взаємної любови. Своїм доням і внукові передала вона основні цінноші характеру — християнські чесноти та патріотизм.

Перед очима назавжди залишилася у пам'яті елегантна і водночас скромна постать, обличчя з темносиніми очима з лагідною усмішкою. У поведінці прямолінійна і безпосередня, її щире серце обдаровувало ближчих приязню і любов'ю. Мала вона дар молодости духа, що уможливлював їй глибоке зрозуміння її оточення і погідно сприймати людей і життя, навіть у безвиглядних обставинах. Вона відзначалася шляхетними прикметами, працьовитістю, солідністю, ясністю думки і товариською вдачею. Ми зверталися до неї з усіма нашими клопатами, мама слухала нас терпеливо і майже завжди знаходила пораду на кожній клопіт. Мама хотіла передати не лише своїм рідним дітям, але і своїм учням і всьому молодому поколінню европейську товариську культуру, відчуття людяности і свою любов до Бога. Матуся наша любила правду, мала особливий пієтизм і почитання чистої Діви,любила Україну і її нарід. Не нарікала на тих, що сприяли їй. Виконуючи родинні обов'язки, розуміла вагу виховання дітей у релігійному і національному дусі, йшла назустріч розвиткові їхніх талантів на полі загальної та музичної освіти.

Олена Котович народилася в домі своїх батьків у Бортниках над Дністром. Початкову та середню освіту дістала в Стрию.

Після закінчення учительського семінару доповнювала свою освіту у Львові у „Вищій Школі Женський", школі для еманципанток того часу, куди приймали лише доньок із аристократичних родів. О.Котович була відмінною ученицею у всіх клясах аж до закінчення школи матурою.

Люблю дивитися на фотографію своєї матері часів її ранньої молодости. Струнка постать, елеґантно вбрана, довга темна коса, великі очі під густими темними бровами. З її голубих очей промінював привабливий усміх. Як початкуюча молоденька учителька згадувала вона зворушливо гарні часи побуту в гостинному домі о.Фацієвича на парафії батьків Марії Харини. Згодом повінчалася зі св.п. п.Володимиром Котовичем. Мама не обмежувалась до родинних обов'язків. Вона стала учителькою деражавної школи в Стрию ще за австрійських часів. Добрими вислідами педагога здобула собі пошану і признання та була нагороджена золотими медалями.

Та не довго тривало погідне життя. З вибухом Першої світової війни змушена була самостійно боротися з життям. Муж її, як офіцер австрійської армії, а пізніше як майор, мусів залишити родинне життя.

Почалася воєнна мандрівка, під час якої мама моя опікувалася своєю матір'ю і наймолодшою сестрою. З розбиттям австрійської армії муж її, а мій батько, в ранзі майора повернувшись до Стрия на дуже короткий час, не натішився, однак, родинним щастям, бо вступив до УГАрмії, де став отаманом і знову родина була розділена. Мати моя, маючи дві маленькі доні, в 1918-20 роках переслідувана польською владою, наражена на часті арешти і обшуки вдома, хоробро боролася з усіма злиднями і небезпеками, але ніколи не відрекалася своєї української нації, чого вимагала польська шкільна влада.

З поворотом її мужа додому з еміґрації, коли польська влада запанувала на українських землях, мама моя почала вчити в державній школі, а батько як активний громадянин-патріот з подвійною енерґією включився у суспільне життя. Був він на чільних становищах майже в усіх суспільних установах в Стрию. Не маючи, очевидно, змоги дістати державну посаду, заложив учительський семінар Рідної Школи з правом прилюдности і був якийсь час його директором і професором. Заснував теж Музичний Інститут ім. Лисенка - Філію в Стрию і був його першим директором.

Життя почалося наново гармонійно. В нашому домі була музична атмосфера. Ми зі сестрою, учениці Музичного Іституту, залюбки вправляли на фортепіяні, також провадили розмови з батьками, які старалися дати нам якнайкращу освіту і національне виховання.

Дім наш, в якому господинею і рушійною силою зустрічів була моя мама, був гостинним домом для видатних постаттей того часу у громадькому і мистецькому житті. Бували у нас родини Старосольських, Барвінських, композитори: Василь Барвинський, Станіслав Людкевич, Зенон Лисько, челіст Бережницький з Відня, піяністка Галя Левицька, славний незабутній тенор Василь Тисяк, співачка Лопатинська, Сальомея Крушельницька, Михайло Дуда, а в останніх часах - композитор Володимир Грудин.

З большевицькою інвазією почалася нова загроза для життя всієї родина. Переслідування її чоловіка і загроза вивезення, згодом еміґрація через жахливий Штрасгоф, непевність і злидні. Життя таборове в Карльсфельді дало змогу моїй мамі включитися у переходове суспільне життя. За Карльсфельдом слідував Берхтесґаден. Тут мама знову в Об'єднанні Жінок і в Марійській Дружині. І тут зустрінув її і нас усіх страшний удар — передвчасна втрата найдорожчого мужа і нашого татка. Смерть скосила найближчого друга її життя, а нашого батька, усе життя якого було посвячене Україні й родині.

Із приїздом до Америки у Філядельфію, не дивлячись на цю втрату, мама намагалася жити повним звичайним життям, знаючи, що вона потрібна своїй родині і українській громаді. Але доля знову завдала їй новий удар. Смерть наймолодшої її улюбленої сестри, а потім смерть швагра.

Щоб злагіднити своє горе і бути корисною для громади, почала від учительської професії. Вчила в Українській парафіяльній школі діточок і молодь. Включилася в звено праці Союзу Українок, і була членом Управи аж до останнього дня свого життя. В тому часі була ревною довголітньою членкою Марійської Дружини при Митрополичому соборі, а згодом довголітньою головою. На шляху її відданої праці для прославлення Матері Божої були численні цікаві доповіді, які вона читала на сходинах.

У 1970 році мама відбула подорож до Европи в моєму товаристві і в товаристві свого внука, який саме тоді закінчив студії докторатом прав. Ціль нашої подорожі була відвідати гріб нашого батька в Берхтесґадені, відтак в Люрді подякувати Пречистій Люрдській Божій Матері за ласкаву поміч, а згодом побачити Рим і зложити візиту Архиєпископові Бучкові. Пригадую довгу теплу зворушливу розмову нашу із цією великою людиною. Відтак ми відвідали Фльоренцію, Женеву, Париж та інші міста.

В дальших роках мама моя була теж членкою, а згодом головою Марійської Дружини при церкві св. о. Миколая. Не покидала своєї діяльности навіть і тоді, коли старші роки і хвороба косили її невтомну енерґію і запал. В родинному домі, вже втомлена недугою, не щадила себе. При традиційному приготуванні свят Різдва Христового докладала усіх своїх сил, щоб тільки усе було так, як треба за рідним звичаєм.

Бог покликав її праведну душу в День Успення Пречистої Богородиці 28-го серпня 1979 року.

Гарячі мої молитви супроводять її у далеку дорогу з глибокою вірою, що Всевишній оцінить її золоте серце і заслуги для родини і ближніх та прийме її там, де нема ні болю не печалі.

Наталя Котович

Успіхи нашої молоді

За розвоєм музичного таланту Марії Бах ми мали нагоду слідкувати майже від самого початку. Обдарована, безперечно, природними здібностями, своєю наполегливою працею закінчила в 1977 році з відзначенням середню музичну школу, а у 1981 році коледж Істмана університиту Рочестер, Н.Й.

Останній виступ, на якому було багато української й американської публіки,— це фортепіяновий речиталь, який обов'язує градуанта коледжу і має відбутися в залі Кілборн, яка спеціяльно побудована для концертів.

Марія грала Токкату Ґ-дур Баха, сонату Д-Дур, Оп. 10, ч. 3 (всі чотири частини) Бетговена; „Гра води" Равеля і скерцо Оп. 4 Брамса. Гості домагалися наддатку, але це іспит, приписана школою програма, а не попис. Марія грає зосереджено, пам'ятево бездоганно, шануючи інтенції й стиль композиторів.

Соната Бетговена, яку ми почули, є одною із найцікавіших творів його молодости а скерцо ч.4 Брамс написав, маючі 18 років. Може ці твори так добре підходили Марії,тому що вона вчулася в настрій глибокого артизму молодих, як і вона, композиторів, легко поборола всі технічні трудноші і „вигладила" з дбайливою прецизністю. Майстра музичних мініятюр Равеля „Гру води" слухали ми зі справжньою приємністю. Так ніби бачили краплинки, що раптом розбиваються об камінь і летять дрібненько віолінами безжурно й весело в далечінь.

Марія, бувши в дитинстві ученицею українських учительок Тані Гринишин і Яри Семанюк, вписалася до знаної школи Істмана в Рочестері і за сім літ перейшла програму, розложену нормально на 10-12 років. Її вирізнювали від самого початку, і тому виступала вона в школі на дуже численних пописах, а коли перейшла до середньої музичної школи, дістала заслужену стипендію. Вчили її почерзі Марія Ергардт, Евелин Пріор і вкінці директор школи Вінсент Ленті.

Є звичай, що учні, які мають найвищі оцінки, грають для збору учителів школи, а ці вибирають трьох найкращих для самостійних концертів, що є заокругленням середньої музичної освіти. До них належала і Марія Бах.

Її висилали також як стипендистку на вакаційні курси в 1975 році на сім тижнів до Чантаква Літньої Школи, вчителькою її була Анджеліка фон Зауер. Влітку 1979 року—до Мюзик Академі оф де Вест у Санта Барбара, Каліфорнії, на 8 тижнів, для участи у мистецьких клясах музичного супроводу й камерної музики. І там, і тут мусіли студенти виступати публічно принаймеше раз у тижні.

В коледжі обрала фортепіян як головний предмет для прилюдних виступів. Її вчителі: д-р Давид Бурже, директор фортепіянового відділу, опісля через три роки Марія Л.Фаїні, професор відділу асистентів, яка впровадила Марію в ділянку акомпаньювання вокалістам, в камерну музику, в репетиції опери.

Це добра заправа для професійних виступів. Інші предмети: сольфеджо, теорія музики, гармонія, історія музики, французька, італійська і німецька мови, англійська література, німецька література, докладний курс про симфонії Бетговена, історія фортепіянової літератури, славні піяністи, студії фортепіянового тріо.

Марія пройшла в музиці вже довгу дорогу, і тому їй і її батькам належаться щирі ґратуляції. Та вона на цьому не закінчить, вибирається на дальші студії до консерваторії Ню Інгленд у Бостоні (дістала стипендію), які плянує закінчити докторатом; збирається виступати професійно з концертами й вчити в університеті.

Для неї вже тепер музика- це життя, і життя—це музика. Вона хотіла б і сама йти до вершин, і також передавати знання іншим. Її цікавить вплив музики на зовсім малих дітей, вона бажала б переконатися, чи й наскільки музика може допомогти недорозвиненим особам. Хотіла б створити свій камерний ансамбль, поїхати до Европи, пізнати музичний світ інших народів.

Чи вона брала участь в українському громадському житті? Так,і дуже чинну. В імпрезах молоді, на наших загальних концертах виступала як акомпаньятор і як соліст. Вона виконувала твори українських композиторів, полюбила їх і навчилася їх цінити. Своє українство вона підкреслювала вже в середній музичній школі, і на свої самостійні концерти, яких було три, виготовляла двомовні програмки. Вона пластунка, закінчила школу українознавства матурою.

Марія грає також на обойці й не думає покидати цього інструменту. Щасти Боже на дальшій дорозі !

Любов Цегельська

„Рушничок 5"

Думаю, що можна сміло сказати, що монтреальська чвірка „Рушничок" і український вокально-інструментальний ансамбль—це синоніми. Хто хоч раз не танцював під звуки цієї оркестри, не чув однієї пісні з награних нею платівок або взагалі несвідомий її існування, хіба прожив останніх десять років у якійсь далеко віддаленій пустелі.

„Рушничкові" зовсім правильно завдячуємо відродження української легкої музики на північному континенті Америки, бож вони перші вщепили в цей жанр український настрій і дух, своєю поставою і репертуаром. Крім того, молодечий запал і в той же час відмінна інструментація заімпонували українській молоді, пробудивши в ній зацікавлення до українських народних і сучасних пісень. Перша і друга платівки ансамблю особливо виявляють ці прикмети „Рушничка".

Згодом появились нові ансамблі з новим репертуаром і інструментацією. Здається мені, що це спонукало членів „Рушничка" випробувати нові більш модерні способи виконання свого репертуару і це віддзеркалюється на третій і четвертій платівці ансамблю. Реакція слухачів була різна—дехто радів „поступовістю" ансамблю, інші думали, що ця поступовість відвернула їх від тих прикмет, які спершу придбали їм прихильників, а саме, молодечий запал, щирість виконання і відвертий вияв любови до української пісні. Кружляли мильні чутки, що „Рушничок" розлетівся, що деяки члени відійшли, а інші їх заступили тощо. Аж сам ансамбль мусів написати спростовання на ці чутки, яке появилось рік тому в „Свободі".

На весні 1981 року появилась п'ята зчерги платівка „Рушничка", яка ясно виявляє поворот до такого виконання репертуару, яке вперше спопуляризувало цей ансамбль. Аранжеровка пісень без виїмку нескладна, згідно зі спроможністю виконавців (віртуозними співами чи інструменталістами вони ніколи не були і не будуть). Зате, не в одній пісні відчувається запал і щирість у виконанні,особливо у першій „Як сонце заслонить", невідомого автора.

Награні чотири пісні з репертуару популярного в Україні тріо Мареничів, а саме: „Місяць і зіроньки" (народна пісня); „Ой, у гаю при Дунаю" (нар. пісня); „Маки червоні" (сл. Злотника, муз. Ґерасимова), і „Тиша навкруги" (сл. і муз. Богачука). З них найбільш вдалі останні дві, виконані просто, але переконливо. Пісня „Місяць і зіроньки" тягнеться задовго без цікавих переходів чи змін, а в „Ой, у гаю при Дунаю" бракує ніжного сольоспіву так як це вміють Мареничі.

„Не винуй мене" сл. Будного муз. Штика—це єдина пісня на цій платівці авторства членів ансамблю. Це типове танго в стилі „Рушничка" і воно дуже ефективне. Мелодія гарна, ансамбль звучить зіграно, а акордеонове сольо звучить романтично.

„Хмелю", „А калина не верба" і „Соловію"—це знані народні пісні, які, на жаль у виконанні „Рушничка" не дають слухачеві нічого нового, їх виконує у подібній спосіб безліч інших ансамблів. У пісні „Хмелю" стрічка за стрічкою повторюються без змін і слухач спокушений перервати цю пісню і перейти до наступної. „А калина не верба", жвава і бальора пісня, лише разить непотрібним стогнанням („ой-ой-ой") напочатку. В пісні „Соловій" бракує повного звуку—домінування акордеону впродовж цілої пісні монотонне, аж проситься хоч мінімальної зміни в інструментаціях. Проте навіть з цими недотягненнями відчуваємо іскорки того молодечого запалу, які спопуляризували пісні „Сусідко", „Чабан" чи „Чорні очка, як терен" на попередніх платівках.

Пісні покійного Богдана Весоловського, відомого українського композитора легкої музики, викликають подвійну реакцію. „Як знайдеш ти когось" сл. і муз. Весоловського і „Зрозумїть не можу досі" сл. Лазарука, муз. Весоловського, як і більшість пісень Весоловського, мелодійні, романтичні і повинні бути в репертуарі кожного ансамблю легкої музики.

Зате, я не думаю, що вокалісти „Рушничка" всилі їх ефективно виконати, і тому ці пісні вдалі здебільша завдяки композиторові, а не виконавцям. Пісня „Як давно" сл. Підсухи муз. Китастого пишається чудовими словами і молодією, сповнена туги за рідним краєм („Чужина, чужина, не заміниш мені України"). Не дивно, що члени ансамблю вибрали цю пісню на закінчення платівки.

„Рушничок" завжди був свідомий свого українського характеру і старався передати це у своїй грі. В цьому найбільша краса і заслуга „Рушничка". Ця пісня успішна не завдяки віртуозній грі чи відмінному співові, а тому, що в ній бачимо зрозуміння тексту і переконливе виконання його

Як тоді оцінити п'ятий випуск платівки цього ансамблю? На мою думку, найбільший вплив „Рушничка" не музичний, а духовий. Їхня найбільша заслуга в тому, що з їхньої ініціятиви почався „ренесанс" української пісні легкого жанру на поселеннях. Якщо, випускаючи п'яту платівку, вони свідомо обмежились до виконання, яке згідне з музичними спроможностями ансамблю, це також позитивне явище—ознака зрілости. Також треба згадати, що з технічного боку, це найкращий із п'ятьох звукозаписів ансамблю.

Не знаємо, чи появиться шоста платівка „Рушничка". Не знаємо, чи будемо ще мати змогу танцювати під звуки цієї оркестри. Але можемо бути певні, що не один з нас, який грав в будьякому українському ансамблеві легкого жанру, признає, що великий вплив на нього мали Степан, Юрко, Євген і Андрій—„Рушничок".

Олесь Кузишин

Клопоти Ізраїля

(*Продовження зі стор. 2*)

нення допомоги з боку ЗСА означає тільки національну катастрофу.

Жидівський гуманізм сіонізму із глибоким релігійно-етичним корінням заступив натуралістичний націоналізм. Сіонізм, як рух виник з бажання національного звільнення жидівського народу. Рух вірив у безмежну силу волі людини. Сіонізм врешті єдиний у світі історичний волюнтаризм. Але сіонізм такого завдання виконати просто не міг. Ізраїль — це фактично нове ґето, яке оточене ворогами. Ця країна мусить тратити майже всі сили, щоб вижити. Замість гордої віри раннього сіонізму у здібність жидівського народу зусиллям волі перемінити свою долю — прийшов песимістичний фаталізм.

Така зміна поглядів криє в собі небезпеку для існування держави та зміну характеру ізраїльтян. Може витворитися психологія людей у облозі. Цілий світ проти нас, а союзники задумують зраду. Тому жиди можуть розраховувати тільки на власні сили і тому мають таку силу вживати, без огляду на поради.

Ерозія ідеалів

Ранньому сіонізмові була властива віра в ідеали і добру волю людини,в тому народів. Тепер маємо ерозію таких ідеалів і заміну їх одвертим прагненням реальної політики та навіть мріями про реванш.

В Ізраїлі немає клясичного мілітаризму, але існує можливість мілітаризації духа народу. Недовір'я Ізраїля до нових компромісів — психологічно можна зрозуміти. Жиди до такого компромісу мають аж забагато причин і підстав. Закид жидам, що вони не боронилися в обличчі газових камер також можна зрозуміти. Та прийшло повстання у варшавському ґето. На його території нормально жило 50 тисяч людей. Німці загнали туди 450 тисяч. За повстання в варшавському ґето жиди звернулися за допомогою до польської підпільної армії. Поляки відмовили допомогу. Пізніше у липні 1944 року польська підпільна армія вела нерівну боротьбу з німцями і звернулася по допомогу до совєтської армії. Совєтська армія не допомогла. Тоді знищено 150 тисяч польської підпільної армії. Під час наступу на Захід совєтська армія знайшла в концентраційних таборах запаси отруйного газу Циклон „Б", яким можна було отруїти 20 мільйонів людей. Жиди це пам'ятають.

15-го травня 1948 року п'ять арабських армій напали на Ізраїль. Це було один день після проголошення незалежности. Тут може варто нагадати, що Єгипет властиво — не арабська країна, хоч 90 відсотків населення ісповідує мусулманство. Основна маса населення Єгипту — хамітського походження. Арабські бедуїни „найбільша" меншість. Тільки копти–дійсні нащадки стародавніх єгиптян. Тому Садат не завжди оглядається на арабські країни, традиційно антижидівські.

В одній статті неможливо згадати цілу складність становища Ізраїля. Тому не згадано клопотів із совєтськими жидами, що приїхали до цієї країни. Це окрема і цікава тема. Уся енерґія Ізраїля тепер скерована на те, щоб вижити.

Покутує в Ізраїлі ще такий погляд. У діяспорі жидів переслідували і нищили протягом тисячоліть. Тому вони не мають морального обов'язку перед іншими народами.

ОДНОЮ З ПРИЧИН, ЧОМУ САМЕ ТАК ВІДВАЖНО військові частини Південної Африки увійшли на територію Анґолі, були інформації її розвідки, що кубинські частини, які у числі майже 20,000 вояків стаціонують у цій країні, не є в повній бойовій готовості, а найвищі старшини кубинського корпусу перебувають в Гавані. Також було відомо, що якраз тоді відбувалося перегрупування кубинських частин — одні від'їжджали до Куби, інші приїжджали до Анґолі.

Онтаріо святкувало 90-річчя поселення українців у Канаді

У неділю, 23-го серпня, відбувся третій Український День на Онтаріо Плейс, що його влаштувала Провінційна Рада Комітету Українців Канади.

Місце, де відбувався Український День Онтаріо Плейс знане всім туристам Торонто, воно ж є одним із атракцій майже двомільйонного Торонто. Онтаріо Плейс — це величезний комплекс штучних островів на озері Онтаріо з горбочками, парками, квітами, деревами, модерними будинками з театральними залями, колосальним Форумом на повітрі, прикритим наче парасолею від сонця та дощів, та великою кількістю ресторанів. Поміж островами плавають спокійно дикі качки та гуски, ніяк не схвалюючи поспіх великоміста. Цим парком завідує уряд Онтаріо і раз на рік відпускає його для користування українцям з будинками, театральними залями, апаратурою та технічним персоналом.

Це — улюблене місце відпочинку торонтонців, бо яка гаряч в місті не була б, то леґіт з озера приємно прохолоджує острови, тому до парку приходять багато відвідувачів. А тому, що українці дають цілоденну програму, то стягають не тільки українців цілого Онтаріо, а й багато інших зацікавлених глядачів. Тим самим ми маємо виняткову нагоду знайомити наших співгромадян з українською культурою, музикою, танцями, мистецтвом.

Перший раз українці дістали Онтаріо Плейс в 1979 році, тоді і жиди мали свій перший день. А цього року вже був і Італійський День.

Тож на Онтаріо Плейс 23-го серпня українці Онтаріо святкували 90-річчя приїзду поселенців-українців до Канади та 10-річчя нового напрямку уряду Канади, так званого напрямку багатокультурности.

Програму Українського Дня, або як його тут офіційно називають Геритедж Дей себто День Спадщини, приготовляє КУК провінції Онтаріо у повній співпраці з відділами КУК в містах Онтаріо. А відділів є десять. У програмі беруть участь різні ансамблі та солісти з окремих міст. Програма цього року була дуже цікава та різноманітна.

Почалася вона в 10:30 год ранку на Форумі Соборним Молебенем, який служив єпископ Східньої Епархії Української Католицької Церкви в Канаді Владика Ізидор Борецький з участю католицьких та православних священиків. У своїй проповіді Владика Ізидор підкреслив, що Український День повинен нам пригадати не тільки наше велике та славне минуле. В такий день ми мусимо подумати про сьогодні: чи ми плекаємо свою мову, свою культуру, традиції, чи помагаємо потребуючим братам в Україні та інших частинах світу вигнання та поселення. В такий день ми повинні собі поставити більш інтенсивно працювати над тим, щоб завтра у вільній незалежній Україні ми могли подякувати Богові за його ласку для нас. В часі Служби Божої співав хор церкви Св. Матері Божої з Торонто, диригував Зеновій Лавришин.

Після Молебеня відбулося святкове відкриття, комендантом якого був студент прав, член ОДУМ-у Віктор Ліщина. На його наказ „Струнко!" зорганізована молодь в одностроях та тисячі присутніх дивилися на машт, де повільно під час канадського та українського гимнів підносилися два прапори: червоний з білим кленовим листком та блакитно-жовтий.

Голова КУК провінції Онтаріо д-р Петро Глібович офіційно відкрив свято. „В пам'ять тих, що сюди перші прийшли і в жахливих умовах дали початок того, що маємо сьогодні..." лунали слова через голосник і в ту хвилину сотні блакитних та жовтих бальончиків піднеслися вгору та поплили з вітром на хмародерами міста. Коротке слово ще сказали старший радний міста Торонто Василь Бойчук та член провінційного уряду Юрій Шимко.

О год. 2-ій почався пообідній концерт, присвячений 10-річчю багатокультурности в Канаді. Концертом дуже вдало і бездоганно двомовно проводила симпатична та енерґійна Мирослава Підгірна. В програмі взяли участь: танцювальний ансамбль „Явір" церкви св. Димитрія в Етобіко, мішаний хор Українського Національного Об'єднання в Судбурах „Дніпро"; танцювальний ансамбль СУМ „Соколи" з Ошави; ансамбль бандуристів з Оттави; танцювальний ансамбль „Коломия" з Ошави; дівочий вокальний ансамбль „Сузір'я" при акомпаньяменті ґітари з Торонто; гуцульська оркестра „Довбуш" з Торонто-Гамилтону, де один з п'ятьох гуцул на справжній трембіті трембітав та захопив публіку; ансамбль бандуристів ОДУМ-у „Кобзарі" із Сейнт Кетеринсу; танцювальний ансамбль УНО „Чайка" з Гамилтону; жіночий хор ‚Ясмін' з церкви Матері Божої в Місісаґа; танцювальний ансамбль МУН-у „Веселка" із Судбуру; танцювальний ансамбль „Дніпро" з Оттави; мішаний хор КУК-у „Трембіта" з Ошави.

Зіркою програми був соліст-тенор Ед Іванко, який виступав недавно на Шекспірівському Фестивалі в Стратфорді, Канада, а тепер співає на Бродвей у Ню Йорку. Його дзвінкий, повний емоції та ніжности голос при акомпаньяменті знаменитого бандуриста Петра Косика з Віндзору, викликав невгаваючі бурі оплесків. Ансамблі та солісти виконали твори Лавришина, Леонтовича, Івасюка та інші.

Від четвертої до восьмої години поміж островами їздив човен, прикрашений синіми та жовтими бальонами. На ньому почерзі виконували українські твори дівоче тріо „Волошки" з Ошави та оркестра „Червона Рута" з Гамилтону.

Цілий день від 10-ої ранку в залі Театру І показували п'ять українських фільмів, декотрі в українській мові, а інші в англійській, і також двомовні. Фільми цікаві тематикою та добре виконані. Великі черги перед театром свідчили про зацікавлення публіки ними. Можна було побачити: „Скарби України", фільм про народні ноші різних частин України; фільм „Навчи мене танцювати", конфлікт поміж канадцями різного походження та одночасно приятелювання дітей, яких цей конфлікт болить. Фільм „Найсильніший чоловік світу" про Михайла Свистуна, легендарну постать Канади в 1920-их роках. Фільм „Спогади з минулого" про тяжке життя перших поселенців-українців. Фільм „Офіційне відкриття пам'ятника Тарасові Шевченкові".

В той самий час у залі театру II відбувалася дитяча програма. Там показували дитячу телевізійну програму „У тітки Квітки", був там і ляльковий театр, і навіть маґік показував всякі штуки наймолодшим.

У великому просторому фоє цього театрального будинку цілий день були виставлені чудові писанки, вишивки, українська народна ноша на манекенах, різьба, весільні убори голів та ляльки в народній ноші з різних частин України.

Об'єднання Працівників Дитячої Літератури також мало там свій столик, на якому були розложені дитячі книжечки та журнали, видані в Канаді, що їх бажаючі могли купити. Тут була і вистава молодих мистців (шкода, що в програмці не подано їхніх імен); олії, акварелі, ґрафіка тощо десятьох мистців-малярів викликали захоплення відвідувачів.

Тут була виставлена також чудова афіша, яку виконала спеціяльно для цього свята Слава Сурмач. Копію афіші можна було набути як „сувенір" Українського Дня. С.Сурмач також виконала малий „ґудзичок", який майже всі учасники приколювали до свого одягу. На „ґудзичку" — усміхнена дівчинка у віночку тримає кленовий листок — символ Канади, тріллію — символ Онтаріо та колосок пшениці. Ця сама голівка була на офіційній програмці дня, елеґнтно виконаній, зі знімками, які, на жаль, не підписані, так що не знати було, що воно є. Також шкода, що програма була подана тільки англійською мовою. Багатьом учасникам Українського Дня і приємніше, і цікавіше було б читати її по-українськи. В програмці також подана коротка історія нашого поселення та описана історія КУК в поодиноких містах Онтаріо (тільки 7). Ну, і також важливі реклями — видно, хто підтримав Український День.

Вечірня програма почалася о 8-ій годині вечора. Форум був переповнений. Вже давно перед початком не можна було знайти місця навіть на траві на горбочках довкола Форуму. Приблизно 25,000 слухачів слухало програму, присвячену 90-річчю приїзду перших поселенців-українців до Канади. Перед програмою голова КУК провінції Онтаріо д-р Петро Глібович привітав всіх присутніх та представників міста, провінційного та федерального урядів. Коротко промовляли Іван Новосад, президент Централі КУК, Брус МекКатрі, представник провінційного уряду Джесі Флис, посол федерального уряду, д-р Орест Рудзік, голова КУК, Відділ Торонто.

Присутні також були колишні посли Іван Яремко та Стенлі Гайдаш, „батько" багатокультурности. Директор Онтаріо Плейс Брус Гендерсон радісно вітав присутніх та проголосив, що число відвідувачів цього дня було найбільше в цьому році — 50,000 осіб, і з ентузіязмом запросив українську громаду зорганізувати Український День і в наступному році.

Вечірню програму вдало переводив Тед Волошин, він читав текст монтажу, переплетений такими виступами: чоловічий хор „Бурлака" при станиці Братства Дивізійників з Торонто; мішаний хор УНО зі Судбуру; танцювальний ансамбль „Дніпро" з Оттави; Український Фестивальний Танцювальний Ансамбль Онтаріо; мішаний хор КУК „Трембіта" з Ошави, вокальний жіночий квартет „Верховина" з Торонто, жіночий хор „Ясмин" з Місісаґа, танцювальний ансамбль „Явір" з Етобіко, гуцульська оркестра „Довбуш" з Торонто-Гамилтону, оркестра Когута з Етобіко.

Найкращою мистецькою точкою був виступ молодої оперної співачки Ірини Бельгаш з Вінніпегу. Вона чудово виконала арію з опери „Купало" Вахнянина та два твори Кос-Анатольського. Також проспівала вона дует із „Запорожця за Дунаєм" з Ед Іванком. Ірина Вельгаш і Ед Іванко, які співали в супроводі бандури зібрали повні ентузіязму та захоплення оплески. А коли Ед Іванко заспівав на додаток „Взяв би я бандуру", і запросив всіх присутніх з ним співати, то в унісоні пісні тисяч людей під зорями темного неба відчулася неповторна одність українців Онтаріо.

В програмі вечірнього концерту були виконані твори Лисенка, Китастого, Івасюка, Кос-Анатольського, Гайворонського, Бортнянського, Безкоровайного та інші.

Варто було б, щоб у майбутньому ансамблі мали обмежений час виступу і виступали або по обіді, або ввечері, а не два рази. Це защадило б трохи часу.

Танцювальні ансамблі були всі добрі, крім одного ансамблю (виконавці трохи позабували свої кроки), але вирізнився фестивальний ансамбль Жуковина своєю легкістю та м'якістю рухів. Цікаво було б побачити дію в танцях, замість чисто технічних (і фантастично виконуваних) скоків. Всі виконавці обох програм присвятили багато часу до підготови, не диво, що обидва концерти були такі успішні.

На закінчення вечірньої програми всі злучені хори виконали „Далека ти, а близька нам..." Людкевича та „Ще не вмерла Україна" з таким запалом та почуттям, що звуки ці ще довго неслися над Онтаріо Плейс по закінченні програми.

А молодь цілого Онтаріо приготовлялася до забави на Форумі під звуки „Червоної рути" з Гамилтону.

Чудовий день. Повні вражінь в піднесеному настрою помалу роз'їздилися всі додому, зі щирою подякою сердечно згадуючи організаторів і виконавців Українського Дня та всіх тих, що чимнебудь допомогли зробити його таким успішним.

Оксана Бризгун-Соколик

Остання дорога бойової подруги

У вівторок вранці, 18-го серпня ц.р., всю українську громадськість Чикаго та околиць потрясла сумна вістка: мгр Уляна Целевич-Стецик не живе.

Смерть завжди несе зі собою характер чогось невідкличного, а когось із видних представників народу, когось, хто своєю невсипущою працею та зусиллями проклав собі твердий і тернистий шлях серед свого власного народу та здобув пошану і визнання навіть у чужинців. Мгр. Уляна Целевич-Стецюк була однією із тих нечисленних, що своєю діяльністю і своєю самопожертвою докладають сторінки до історії українського народу. Вона була однією із найближчих співробітниць голови проводу ОУН Ярослава Стецька і, зокрема, його дружини Слави Стецько; вона мала близькі знайомства у Вашінґтоні і в стейтовому уряді стейту Іллиной, вона приятелювала з пані Чіянґ Кай-Шек, вдовою президента національного Китаю.

Українська громада великого Чикаґа вкрилася жалобою, що її символізував чорний парпор на домі Спілки Української Молоді.

Прощання покійної на вічну дорогу почалося в четвер, 20-го серпня, парастасом в похоронному заведенні Музики і Сина о сьомій годині вечора, що його відправили отці собору свв. Володимира і Ольги — о. Іван Кротець, о. Петро Ґалаза й о. диякон Мирон Панчук. Зворушливими словами прощала св.п. Уляну Оля Федак, голова чикаґського відділу Об'єднання Жінок Оборони Чотирьох Свобід України, згадавши довгі роки дружньої співпраці і склавши обіт, що українське організоване жіноцтво Чикаґо буде і далі йти шляхом, вказаним покійною. Інж. Лев Боднар прощав від Організацій Українського Визвольного Фронту в Чикаґо, з'ясувавши трагедію життя св.п. Уляни, її самопосвяту аж до самовідречености у праці для добра нашого народу.

У п'ятницю, 21-го серпня, в сьомій годині вечора панахида прибрала маніфестаційний характер. В похоронному заведенні не вистачило місця для всіх. Обабіч домовини покійної стояли численні делеґації установ і організацій Чикаґо зі своїми прапорами, включно з прапором головної управи ОЖ ОЧСУ, привезеним із Ню Йорку делеґацією жінок під проводом Марії Нестерчук, першої містоголови. Серед врочистої тиші чотири священики — о.протопресвітер Федір Білецький, парох катедри і парафії св. рівноапостольного князя Володимира української православної церкви, о. шамбелян Ярослав Свищук від катедри і парафії св. о. Миколая, о. Іван Кротець і о. Петро Ґанза від собору свв. Володимира і Ольги — відправили панахиду зі співучастю хору собору Дир. Володимир Мазур, голова Української Народної Помочі змістовно попрощав св.п. Целевич-Стецюк від Організацій Українського Фронту. М.Нестерчук у своєму жалобному слові підкреслила заслуги св.п. Уляни, яка була основницею ОЖ ОЧСУ, для праці цієї організації та для всієї української громади в Америці. Членкиня чикаґського відділу ОЖ ОЧСУ Степанія Кралька відчитала власний вірш-поему, присвячену покійній. Від Голови Управи Спілки Української Молоді прощала Стефа Остапчук. Від білоруської громади в Чикаґо і від Білоруської Станиці Приятелів Антибольшевицького Бльоку Народів в Америці (ПАБНА) попрощав покійну д-р Іван Коссяк білоруською мовою, зворушивши присутніх спогадами із співпраці з покійною на терені ПАБНА. Д-р До Данґ Конг англійською мовою прощав покійну від станиці ПАБНА вільного В'єтнаму. Проф. д-р Джордж Папрікофф боларською мовою виголосив промову в честь покійної, акцентуючи братній бльок поневолених народів, зокрема українсько-болгарську приязнь у праці і боротьбі за волю обидвох народів. Зена Матла-Рихтицька в імені голови Комітету Поневолених Народів в Чикаґо Ілмара Берґманіса передала англійською та українською мовами вислови найглибшого співчуття українській громаді та мужеві покійної.

Хмарний гарячий день в суботу, 22-го серпня, залишиться у пам'яті української громади Чикаґа на довгий-довгий час. Хоч похорон визначений був на дев'яту годину ранку, задовго перед тим почали сходитися громадяни, делеґації від місцевих і помісцевих громадських та політичних організацій з прапорами.

Врочистостості жалібного церемоніялу розпочалися панахидою, яку в похоронному заведенні відправили отці собору свв. Володимира і Ольги, о.Іван Кротець, о. Петро Ґанза і о. диякон Михайло Кузьма, опісля зформувався похоронний похід до собору свв. Володимира і Ольги. Домовину, вкриту червоно-чорним прапором ОУН, несли члени УФВ в оточенні почесного почоту заслужених членів ОУВФ.

Похоронні служення в соборі свв. Володимира і Ольги відправили отці Кротець, Ґалаза і о. диякон Кузьма, після чого о. Іван Кротець зворушливо попрощав покійну, підкресливши трагедію її життя (втрату першого мужа, забитого в час війни, та втрату дочки Ляриси у трагічному автомобілевому випадку) і відзначивши, що вона не зламалася під важкими ударами долі, навпаки, цілковито присвятилася громадській та політичній роботі для добра українського народу і його боротьби за волю України. Після останніх прощань у воротах собору покійна назавжди залишила мури улюбленої нею церкви в дорозі на вічний спочинок на цвинтарі св. о.Миколая.

Останні прощання відслужив на цвинтарі о. Кротець при співах хору, поблагословивши домовину із тілом покійної на вічний спочинок. Д-р Роман Малащук попрощав востаннє св. п. Уляну від проводу ОУН і проводу Українського Світового Визвольного Фронту, розповівши детально про тернистий шлях її життя від часу народження в Чикаґо 28-го квітня 1915 року, виїзду з батьками в Західню Україну, окуповану тоді Польщею, патріотизм, що вже з молодечих років привів її до лав ОУН, участь у Похідній групі-Південь в 1941 році та завзяту працю для української справи, майже до останніх днів важкого трагічного життя. Д-р Мирослав Харкевич прощав від Екзекутиви Українського Конгресового Комітету Америки, підкресливши зокрема великий вклад у розбудову українського життя на чужині, а як її лікар, висловив подив її духової мужности і тверде бажання далі служити Україні і її справі. Опісля слово забрав проф. Антон Боніфачіч, чільний хорватський громадський і політичний діяч в ЗСА, голова Хорватської Станиці ПАБНА в Чикаґо, який у своїй промові хорватською мовою згадав свою співпрацю з покійною на міжнародному форумі АБН, висловив своє найглибше признання невсипущій енерґії і праці для визволення поневолених народів.

Друзі покійної зняли прапор ОУН з домовини покійної і передали його Ярославові Загородному, членові управи УВФ в Чикаґо, який зчерги віддав його чоловікові покійної зі висловами співчуття і пам'яті про визначну ролю, яку в житті і боротьбі ОУН відіграла св.п. Уляна Целевич-Стецюк.

До домовини підступили Марія Кульчицька, колишній воїн Української Повстанської Армії, тепер голова ОЖ ОЧСУ, Відділ Йонкерс, і член Головної Управи ОЖ ОЧСУ, та М.Нестерчук, перша містоголова ГУ ОЖ ОЧСУ. М.Кульчицька зворушливими словами попрощала покійну як голову головної управи ОЖ ОЧСУ і, перебравши з рук М.Нестерчук гуцульську касету, проголосила, що „...ми подбали, щоб наша покійна голова, хоч і в чужій країні, спочила на рідній землі. Тут є земля з могили нашого національного Пророка Тараса Шевченка з Канева над Дніпром і каміньчик з берегів українського Чорного моря, і цією святою землею ми посипаємо домовину нашої подруги...".

У приміщенні „Белведеру", безпосередньо після похорону, відбулася жалобна тризна, під час якої зворушливі евлогії покійній виголосили Мирослава Ласовська-Крук від Управи Фундації ім. Ляриси Целевичівної; д-р Микола Климишин від голови проводу ОУН і від друзів із Похідних груп; проф. д-р Степан Галамай від ЦК АБН, проф Борис Губка з Рочестеру від Фундації Волі; Марія Шкамбара, голова головної управи ОЖ ЛВУ, від Ліги Визволення України і ОЖ ЛВУ в Канаді; інж. Богдан Качур від політичних в'язнів; Любослава Шандра від Головної Управи Світової Федерації Українських Жіночих Організацій, Марія Семків, голова Окружної Ради Союзу Українок Америки в Чикаґо від СУА, мгр Теодор Царик, голова філії УККА в Вашінґтоні; інж. Мирослав Кальба з Денверу від дружин українських націоналістів та інженер Степан Ґоляш від Головної Управи Т-ва кол. Вояків Української Повстанської Армії. Програмою проводив д-р Мирослав Харкевич голова иллинойського відділу УККА, голова Української Станиці ПАБНА в Чикаґо і голова чикаґського відділу ПАБНА, який наприкінці склав усім учасникам подяку і передав слово чоловікові покійної мґрові Андрієві Стецюкові, який щиро подякував усім отцям делеґатам, організаціям та учасникам похорону за вислови співчуття і участь у цьому жалобному обряді. О. Іван Кротець закінчив тризну молитвою і подякою.

Під час тризни присутні склали пожертви на збіркові листи Фундації Волі і Фундації ім. Ляриси Целевичівної. Організацією похорону займався окремий комітет, що складався із членів ОЖ ООЧСУ в Чикаґо під проводом Ярослава Загородного.

Л.Рихтицький

УСІ МОЛОДІ ЧОЛОВІКИ, ЯКІ НЕ зареєструвалися у визначеному часі до військової служби, отримають тепер другу пригадку в цій справі, а у випадку, якщо вони й другий раз зігнорують заклик, генеральна прокуратура і Департамент справедливости притягатимуть таких осіб до кримінальної відповідальности. Джан Рассел, речник Департаменту справедливост, заявив, що молоді люди, які підлягають реєстрації, матимуть можливість правно оборонятись перед закидами і поважні причини братимуться до уваги.

ПРЕСОВИЙ ФОНД „СВОБОДИ"

На цьому місці друкуємо імена тих ВШ. Громадян, що надіслали свою пожертву на фонд „Свободи" та її видань: англомовного „Українського Тижневика" і дитячого журналу „Веселка", і потверджуємо з подякою висоту одержаної суми.

ЛИСТА Ч. 20

І.А.Демянчук, Чікаґо	$50.00	І. Винник, Ню Иорк	2.00
М. Білик, Монтреаль	20.00	П. Вільшинський	2.00
В. Піснюк, Норт Порт	20.00	Р. Гевко, Філядельфія	2.00
З.В.Петеш, Чікаґо	15.00	М. Ґабур, Кент	2.00
С. Равриш, Линден	15.00	О. Ґелемей, Кліфтон	2.00
О. Краєвський, Лонг Веллей	12.00	І. Данчишин, Кліфтон	2.00
Н. Крук, Бруклин	12.00	П. Дашко, Чікаґо	2.00
М. Притула, Стейсборо	12.00	Е. Держко, Аддісон	2.00
І. Гентош, Філядельфія	10.00	А. Дідик, Міннеаполіс	2.00
І. Пацай, Голивуд	10.00	А. Завадович, Чікаґо	2.00
С. Слонська, Філядельфія	10.00	Д-р А. Жуковський, Воррен	2.00
Ю. Архипів, Бронкс	8.00	І. Іленко, Ґлендейл	2.00
М. Крумшин, Йонкерс	8.00	Т. Кісілевич, Флинт	2.00
З. Кунцьо, Бейсайд	8.00	Д. Козій, Мейбі	2.00
Д-р О. Фаріон, Чікаґо	8.00	С. Копелян, Детройт	2.00
С. Чорній, Торонто	8.00	Ю. Кравець, Ріджвуд	2.00
Ю. Будерацький, Філядельфія	7.00	О. Кузик, Орляндо	2.00
В. Гаєвий, Джерзі Сити	7.00	О. Купчак, Ламбертвілл	2.00
А. Кейбіда, Мейплвуд	7.00	Р. Лукашевський, Чікаґо	2.00
В. Небесняк, Линколн	7.00	В. Матичак, Чікаґо	2.00
С. М. Никорчук, Піттсфілд	7.00	С. Мотрович, Акрон	2.00
С. Сміт, Міннеаполіс	7.00	В. Матійчин, Іст Сиракюз	2.00
Д-р В. Гординський, Нюарк	6.90	В. Паік, Мейплвуд	2.00
Я. Тенюх, Бруклин	6.00	І. Панас, Клівленд	2.00
П. Гарайда, Ню Йорк	5.00	І. Пасічник, Ремсей	2.00
А. Куземка, Лонг Айленд	5.00	І. Пахолюк, Бирмінґейм	2.00
І. Луків, Ірвінґтон	5.00	А. Перок, Бетлегем	2.00
С. Онуфрей, Аудубон	5.00	В. Романцьо, Вудгевен	2.00
М. Ропіцький	5.00	П. Семенюк, Мейплвуд	2.00
В. Саміленко, Свартмор	5.00	І. Сенечко, Анґола	2.00
Д-р Я. Сидорак, Гіллсборо	5.00	Е. Скоцко, Сілвер Спрінґ	2.00
С. Токе, Ормставн	5.00	В. Скрипник, Рочестер	2.00
Р. Толуюк, Бостон	5.00	Б. Смолинський, Трусбурі	2.00
П. Винницька, Бетлегем	4.20	В. Сосяк, Форест Гіллс	2.00
В. Копелзів, Коламбус	4.00	М. Стасів, Рочестер	2.00
І. Костюк, Мілвокі	4.00	Л. Стеткевич, Лексинґтон	2.00
П. Пекар, Філядельфія	4.00	Н. Стефанів, Філядельфія	2.00
І. З. Безручко, Бруклин	3.85	Т. Тилявський, Рочестер	2.00
П. Дашко, Чікаґо	3.00	М. Тимків, Савт Гемптон	2.00
Ю. Дутко, Асторія	3.00	І. Тинда, Байон	2.00
о. В. Іващук, Байон	3.00	Я. Черник, Елмгурст	2.00
Д. Пристай, Рочестер	3.00	В. Юзьвяк, Сімсбури	2.00
О. Бардахівський, Маямі Біч	2.00	Б. Яримович, Торонто	2.00
В. Береза, Ню Гейвен	2.00	М. Ярошевич, Довнерс Ґров	2.00
І. Бойко, Мт. Клеменс	2.00	Ю. Ясейко, Вудгейвен	2.00
		І. Дикан, Філядельфія	1.50
		В. Вацикевич, Кліфтон	1.50
		Е. Демків, Вовкеґан	1.00
		І. Криско, Бріджпорт	1.00
		О. Метельський, Норт Гемптон	1.00
		В. Угринчук, Мейплвуд	.50

Збірник ОУЖ Німеччина

Важливим причинком для писаної історії українського жіноцтва є видання збірника під назвою „35 років ОУЖ в Німечинні, 1945-1980".

Збірник появився у 1981 році в Мюнхені заходом Об'єднання Українських Жінок в Німечинні, як вислід кількалітньої підготовчої праці редакційної комісії, в склад котрої в кінцевій стадії входили: Дарія Ребет, голова, та члени — Осипа Демчук, Ірина Козік, Валентина Терешкун, Ольга Штайнер. Проєкт такого видання подала ще в 1970 році св.п. Ірина Павликовська, одна з основниць Об'єднання в 1945 році, і вона опрацювала перший період організованої праці українських жінок на поселеннях.

Тематично ця історія українського жіночо руху ділиться на дві виразно окремі частини, бо передає події немов двох різних організацій у двох різних етапах: 1945-1950 та 1950-1980 роки

В першій частині мова про українських жінок на поселеннях загально, а не територіяльно окреслених — отже, 1945 до 1950 роки перед масовим переселенням української еміґрації з терену Німечинни в різні країни світу і на різні континенти.

Від 1945 року діяло Об'єднання Українських Жінок під проводом головної управи на терені трьох окупаційних зон (в Німеччині і Австрії), котре в найбільшому своєму розвої об'єднувало біля 10,000 жінок, згуртованих у 72-ох осередках-делеґатурах.

Офіційний орган цієї організації почав виходити від червня 1946 року під назвою „Громадянка", орган Об'єднання Українських Жінок на еміґрації", а останнє число вийшло в січні 1950 року, немов закінчуючи перший період еміґраційний. Цій частині приділено в збірнику всього 28 сторінок, бо такий був розмір статті Ірини Павликовської, в котрої збереглися архівні матеріяли тих років.

Друга частина, 1950-1980 роки, — це історія вузької групи жінок, що залишилися з різних причин в Німеччині і відновили, зглядно продовжували працю Об'єднання під назвою ОУЖ Німеччини, як частинний переємник великої еміґраційної організації. Ті, які виїхали, або включувалися в існуючі на місцях українські жіночі організації (наприклад, Союз Українок в Америці, Канаді тощо) або творили нові ОУЖ у своїй новій країні, також немов у продовженні праці, зачатої на теренах Німеччини і Австрії в рамках Об'єднання. Цій частині приділено 120 сторінок, що дає добрий перегляд праці, ілюстрований численними знімками.

Рік 1950 в історії українських жінок на еміґрації був переломовим, і природно, що після масового виїзду, настав переходовий час, котрий редакторка називає „занепадом". Був це радше час реорганізації і нової стабілізації, при чому треба подивляти тих жінок, котрі залишилися в Німеччині, що в невідрадних життєвих умовинах потрапили зберегти зав'язок організації, а то й розбудувати її відповідно до існуючих можливостей і продовжувати всесторонню працю, про що читаємо на сторінках збірника.

Безперечно цінну статтю Ірини Павликовської про перші роки на еміґрації треба б доповнювати чи то розробленням її сконденсованих інформацій, індивідуальними статтями, збірною додатковою працею, чи реконструкцією подій на підставі друкованих в „Громадянці" матеріялів.

Надто важливий цей період у житті українських жінок, коли вони готовилися у дальшу дорогу, вивчаючи мову і практичні знання, але все ще оглядалися на пройдену дорогу, бо серцем і сподіваннями були зв'язані з рідним краєм. Це є й бажанням редакторки Збірника, котра у вступному слові каже: „Щоби хоч частково була заповнена ця невмисна прогалина, хотілося б сподівати, що серед еміґраційної мемуаристики появляться колись також і спогади різних діячок, колишніх членів ОУЖ, розсіяних по різних просторах і закутках чужини".

Час йде і люди, на жаль, минаються, і те „колись" звучить небезпечно. От нестало вже св.п. Уляни Диди Целевич, найближчої співробітниці Ірини Павликовської, котра могла б була дати багатство інформацій. Адже вони обидві, залишивши свої доньки-одиначки під опікою сердечних співмешканок Карльсфельдського табору, мандрували від табору до табору, щоб підтримати жінок на дусі, організувати, допомагати чи радити.

Тож заохота для всіх і прохання — не відкладати, а вже почати списувати факти, події і переживання із різних таборових осередків трьох зон повоєнної окупації, збирати знімки й інші документальні та пам'яткові матеріяли (книги, протоколи, звіти, списки, брошурки, летючки, оголошення і всякі видання).

В такий спосіб, може, вдасться відтворити працю 72-ох осередків, через які перейшло поверх десяти тисяч членок, тобто, актив українського жіночтва на поселеннях. А про це треба подбати самим жінкам. Чи цю працю продовжуватиме редакційна комісія Збірника і його спонзор ОУЖ Німеччини самостійно або при співпраці відповідної референтури Світової Федерації Українських Жінок (СФУЖО), чи буде створена окрема комісія для цього завдання при СФУЖО — це речі до узгіднення. А вміжчасі можна вже дещо друкувати в квартальнику СФУЖО „Українка в Світі" у Філядельфії, бо є вже деякі матеріяли і знімки.

Збірник ОУЖ старанно виданий, але брак поіменного і тематичного списка варто б доповнити окремим додатком для ліпшого перегляду. Треба дати признання членкам редакційної комісії і їх попередницям, що спричинилися до підготови цієї вартісної книги, за виконану працю, а окремо відмітити добру думку — дати короткий зміст у німецькій і англійській мовах.

Збірник можна замовляти в ОУЖ Німеччина: Ukrainischer Frauenverband Haus der Begegnung, 8 München 5, Rumfordstrasse 21.

Д.Р

Дорога без вороття

Паде жовтий лист з дерева, такий бо закон природи, що його нам смертним ні збагнути, ні змінити. Але буває, що з дерев паде ще напівзелений лист, що не пройшов ще повного циклю життя, що хотів би жити й втішатися життям.

Таким листом впав з дерева життя в дні 31-го липня ц.р. інж. Юліян Гошовський, уродженець стрийських квітучих берегів, залишаючи у глибокому смуткові свою родину, численних друзів, знайомих та широку українську громаду по обох боках залізної завіси. На жаль, оголошення про ту сумну подію появилося щойно по похоронах, і тому тільки невеликий гурт, найближчих друзів та членів родини, приїхав до Бавнд Бруку, щоб відпровадити його у вічну дорогу життя.

Під ногами шелестіло вже пожовкле листя, а небо затягнулося сивими дощевими хмарами. Інж. Ю. Гошовський відійшов у далеку засвітню мандрівку так скромно і спокійно, як скромним і спокійним було його життя.

Він був дитиною двох епох, позначених двома світовими війнами та двома історичними можливостями закріпити підметовість української держави. За цю велику ідею він віддав велику частину свого життя.

В посмертному оголошенні родина подала такі дані про нього: народжений 2-го січня 1908 року у Фалиші, біля Стрию, колишній політичний в'язень, член управи пластового сеніорату, член пластового куреня „Червоної Калини", спорудник та опертаор підпільної радіостанції. Ці біографічні дані короткі, але скільки в них змісту і трагізму!

Зі св.п. Ю.Гошовським я був знайомий від гімназійної лавки і сьогодні, коли його вже немає між живими спогади спільно проведених років, наче фільмова стрічка, пересувається перед моїми очима: стрийська гімназія, що містилася в „Руській Бурсі", стрийське корзо, при вул. 3-го Мая, парк „Йордана", де ми копали м'яча і грали відбиванку, пластовий гурток „Ликів", курунь ім.кн. Ярослава Осмомисла, спільні прогулянки на Маківку, Парашку та Лисоню, вологий запах верб в лузі над річкою Стрий та духмяний запах черемшин у „Вільшині".

В усіх тих спогадах живе наче з мармуру різьблена постать Юліяна Гошовського, одного з героїв казки моєї молодости. Пригадую собі, мов сьогодні, свою першу зустріч з ним, багато літ тому, в коридорі I Державної Гімназії в Стриї, в часі вступного іспиту. Кандидати, а було їх поверх сотні, стояли схвильовані біля своїх батьків, чи матерів, чекаючи, коли їх покличуть до іспиту. Я стояв зі своїм батьком, а недалеко від нас, стояв український священик, тримаючи за руку білявого юнака. Виявилося, що

(Продовження на ст. 6)

ПОДЯКА

Дуже дякую 204-му ПЛАСТОВОМУ ВІДДІЛОВІ БРАТСЬКОГО СОЮЗУ, якого секретарем є пл. сен. АНДРІЙ МАТВІЇШИН за пожертву у висоті 250.00 дол. на ПЛАСТОВІ ВИХОВНІ ЦІЛІ у пам'ять мого Чоловіка

бл. п. Ярослава Кульчицького.

Дружина СОФІЯ

У глибокому смутку повідомляємо Приятелів і Знайомих, що дня 14-го вересня 1981 року, ненадійно, упокоївся в Бозі

бл. п.

МИКОЛА БОЙКО

проживши 62 роки.

ПОХОРОН відбудеться в середу, 16-го вересня 1981 року, о год. 10-ій ранку з похоронного заведення Wintter & Kirby в Голивуд, Флорида.

Горем прибиті:

донька — АНДЖЕЛІНА БАЄМ з чоловіком ДЖЕЙМСОМ
ГЕДВІҐ БОЙКО
д-р ЛОРИС і ЕВГЕНІЯ ҐІНЕР — сестра з чоловіком
брат — ФЕДІР з дружиною ОЛЬГОЮ і два Внуки

„Орликівське Братство"
8-ий Курінь УПС
ім. Григора Орлика

повідомляє своїх Членів, Друзів і Знайомих, що 14-го вересня 1981 року відійшов на Вічну Ватру наш Друг-Орликівець

пластун сеніор довір'я

МИХАЙЛО ҐУДЗОВАТИЙ

Опечаленій Дружині і Родині Покійного складаємо вислови глибокого співчуття.

•

Замість квітів на свіжу могилу просимо пересилати датки на руки Курінного для розподілу на пластові цілі.

У глибокому смутку ділимося сумною вісткою з Родиною, Приятелями і Знайомими, що в понеділок, 14-го вересня 1981 р., по довгій недузі, на 54-му році життя, відійшов у Вічність,

наш Найдорожчий

МУЖ, ТАТО, БРАТ, ШВАҐЕР І ВУЙКО

бл. п.

МИХАЙЛО ҐУДЗОВАТИЙ

народжений в с. Чертіж, Стрийщина, Україна.

ПАНАХИДА — відправиться в середу, 16-го вересня 1981 року, о год. 7:30 веч. в похоронному заведенні Duchynsky-Cherko, 111 Yonkers Avenue, Yonkers, N.Y.

ПОХОРОН відбудеться в четвер, 17-го вересня 1981 р., о год. 9:30 ранку з того ж похоронного заведення до церкви св. Михайла на розі Шоннард і Н. Бродвей, а відтак на цвинтар св. Духа в Гемптонбурґу, Н. Й.

Горем прибиті:

дружина — ЯРОСЛАВА з дому ДРАБИК
дочки — АНДРІЯННА І ОКСАНА
Сестра і Брат в Україні
тесть — ІВАН ДРАБИК
шваґрова — АГАФІЯ
шваґер — ОЛЕКСА з дітьми: ЛЮБА, ЗЕНКО і РОМАН СЛОЙКА

УКРАЇНСЬКИЙ КОНҐРЕСОВИЙ КОМІТЕТ АМЕРИКИ
Відділ Нюарк-Ірвінґтон, Н. Дж.

в глибокому смутку повідомляє своє Членство, що 11-го вересня 1981 року в Ірвінґтоні, Н. Дж., несподівано, відійшов у Вічність, Голова Товариського Суду нашої Управи та примірний член Нашої Громади,

бл. п. мґр права

АДАМ ГОРДИНСЬКИЙ

на 71-му році свого трудолюбимого життя.

•

Цією дорогою висловлюємо наше щире співчуття Родині тут в Америці та в Україні.

Президія Ради Гетьманського Руху

сповіщає усе Членство й Громадянство про передчасну смерть члена Президії

бл. п. мґр.

АДАМА ГОРДИНСЬКОГО

яка наступила у п'ятницю, 11-го вересня 1981 року.

ПАНАХИДА відправлятиметься дня 14-го вересня 1981 р., о год. 8-ій веч. у похоронному заведенні Литвина, 1600 Стайвезант Авеню, Юньйон, Н. Дж.

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ з цього ж заведення 15-го вересня 1981 року, о год. 9-ій ранку до церкви св. Івана Хрестителя в Нюарку, Н. Дж., а опісля на цвинтар Ґейт оф Гевен, у Іст Гановер, Н. Дж.

•

Вельмишановній Дружині, Синам і Родині висловлюємо щирі співчуття.

ПРЕЗИДІЯ РАДИ

Управа і Членство 14-го Відділу (Нюарк, Н. Дж.) Української Гетьманської Організації

повідомляє з великим смутком, що дня 11-го вересня 1981 року, відійшов у Вічність, невіджалуваний Голова Відділу

сл. п. мґр. прав

АДАМ ГОРДИНСЬКИЙ

де АНТОНОВИЧ, гербу САС

ПОХОРОН — у вівторок, 15-го вересня 1981 р. на кладовиці Ґейт оф Гевен, Випані, Н. Дж.

•

Опечаленим Дружині, Синам і Родині висловлюємо щирі співчуття.

Управа

Ділимося сумною вісткою з Українською Громадою, що 26-го серпня 1981 року у Гюстоні, Тексас, з причини серцевої атаки, відійшов у Вічність на 73-му році життя, уроджений в Тернополі, Україна,

наш Дорогий МУЖ, БАТЬКО І КУЗИН

бл. п. д-р

ЛЕОНТІЙ ДМОХОВСЬКИЙ

професор вірології і керівник відділу вірології Тексаського університету і лікарні М. Д. Андерсона та ракового інституту, член Українського Лікарського Товариства Північної Америки, дійсний або почесний член американських і міжнародних наукових товариств, автор або співавтор понад 400 наукових праць, за які одержав багато нагород, зокрема за свою працю над раком.

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ відбулися 1-го вересня 1981 р. в Гюстоні, Тексас, в українській католицькій церкві.

У глибокому смутку:

дружина — ШІЛЯ
син — РОДЖЕР, студент медицини
родини — БАРАНОВСЬКИХ, ПОДЛУСЬКИХ і ГРАБЦІВ

•

Замість квітів, проситься складати пожертви на наукові цілі.

Відзначили 40-річчя...

(Продовження зі стор. 1)

ни, що перейшло терор большевицької окупації, написав інж. Петро Байбак, а відчитав заступник голови ЦУ ОДВУ Володимир Процик. Про ролю українського жіноцтва та його вклад у тогочасну боротьбу, а зокрема на Волині, доповідала проф. д-р Наталія Пазуняк. Заступник секретаря Всеукраїнської Національної Ради д-р Зенон Городиський виголосив доповідь про політичні концепції ОУН в часі Другої світової війни та про частинну реалізацію їх через місцевих українських діячів і патріотів, а не шляхом захоплювання постів чи накидування місцевим українцям своєї організаційної волі. Очевидно, в усіх доповідях наголошено ту високу ціну, що її ОУН полк. Мельника заплатила за свою участь у цій боротьбі.

В конференції взяло участь біля 250 громадян і громадянок на чолі з Лідією Бурачинською, президенткою СФУЖО, представницею Пласту Христиною Навроцькою, заступником головного предсідника Українського Народного Союзу д-ром Мироном Куропасем і іншими, а зокрема, з участю представників різних частин похідних груп на чолі з організатором і комендантом Буковинського Куреня Петром Войновським; оперативного керівника похідних груп Теофіля Бака-Бойчука, члена командно-вишкільного штабу „Поліської Січі", що дала почин для організації УПА, Іляріона Поліщука; представника „Карпатської Січі" й учасника похідних груп Сидора Новаківського, чкі, на загальне бажання учасників конференції, поділилися своїми спогадами, розказавши про деякі маркантні фрагменти цієї боротьби.

Третьою і завершуючою частиною цих святкувань був багатолюдний бенкет, там же, у залях Оселі ім. Олега Ольжича. Склавши свій поклін сл. п. Олегові Ольжичеві перед його пам'ятником, колишні учасники похідних груп, очолені П. Войновським й І. Поліщуком, увійшли організовано зі своїми бойовими прапорами на залю бенкету й започаткували цю частину урочистостей вояцьким апелем. Микола Ящук відчитав листу найвидатніших поляглих перед портретом Олега Ольжича й написом „Воля народам! Гідність людини!", а комендант Буковинського Куреня П. Войновський надав кілька відзначень за тогочасні бойові заслуги цієї збройної одиниці Матірньої ОУН, яка в Києві склала присягу вірности боротьбі за Українську Державу на руки голови Української Національної Ради проф. Миколи Величківського.

Голова Центральної Управи ОДВУ д-р Богдан Шебунчак привітав учасників святкувань і запросив на господаря бенкету проф. П. Стерча. Крім згаданих, за президіяльним столом засіли отці-душпастирі — оо. митрати Степан Біляк і Ілярій Врублевський — та оо. Богдан Левицький і Теодор Данусяр, а також президентка СФУЖО інж. Лідія Бурачинська, голова Сенату ОУН інж. Степан Куропась, колишній член ПУН ред. Кость Мельник, почесний голова ЦУ ОДВУ проф д-р Богдан Гнатюк, представниця Українського Золотого Хреста Павлина Різник, паніматка Олена Біляк, Сидір Новаківський, Ілярій Поліщук, Петро Войновський і його дружина Наталія, учасниця рейдів Буковинського Куреня. Бенкет розпочав молитвою о. Богдан Левицький, а закінчив спеціяльною молитвою подяки о. митрат Степан Біляк.

Головну промову приготовив колишній співробітник Олега Ольжича з Праги й похідних груп д-р Марко Антонович, але, з огляду на неможливість приїхати на святкування, відчитав її д-р Б. Шебунчак. Учасників святкувань привітав телеграмою голова Проводу Українських Націоналістів Микола Плав'юк, а також окремим листом—президент СКВУ мгр Іван Базарко. Усний привіт від Блаженнішого Митрополита Мстислава склав о. митрат С. Біляк, а для заощадження часу запрошено до усних привітів лише заступника головного предсідника Українського Народного Союзу д-ра Мирона Куропася, представника Союзу Українців Католиків „Провидіння" Ігоря Смолія, представницю Пласту Христину Навроцьку, від Крайової Управи Дивізійників інж. Володимира Зуляка та від Товариства Прихильників УНР д-ра Миколу Шпитка. Від господарів Оселі ім. Ольжича вітав учасників на Оселі Микола Ящук.

Крім вищезгаданих, письмові привіти прислали хворі прелегенти конференції проф. Михайло Михалевич й інж. Петро Байбак; Союз Українок Америки, ОДУМ, Т-во Українських Інженерів; Організація Оборони Лемківщини, Союз Гетьманців-Державників; Відділ ОДВУ ім. Андрія Мельника з Денверу, Колорадо; колишній учасник похідних груп Микола Теслевич з Аризони та інші. Господар бенкету представив, крім членів президіяльного стола, також присутніх представників громадських наукових, культурних і харитативних організацій: проф. д-р Наталія Пазуняк від УВАН, проф. д-р Богдан Гнатюк від ЗУАДК, інж. Богдан Гасюк від „Зарева", інж. Ярослав Жмуркевич від ТУІ, інж. Михайло Нич від Відділу УККА у Філядельфії, інж. Дмитро Кузик від Асоціяції Українців Америки й „Нашого Голосу", д-р Онуфрій Ґерманюк від Української Селянської Партії, Іван Блиха від Організації Оборони Лемківщини та інші. Писемний привіт наспів від Митрополита Стефана Сулика.

Емоційною частиною бенкету було представлення всіх присутніх колишніх учасників похідних груп, крім уже вищеназваних, в особах Богдана Василя, д-ра Зенона Городиського, Маріяна Козія, Івана Попеля, Миколи Савицького, Михайла Хомина, інж. Ярослава Жмуркевича та Івана Яремчука, а зокрема представників родини скритовбитих у поворотній дорозі з еміграції до рідних Підгаєць у селі Угрині братів Осипа й Володимира Пришляків. В імені своєї дружини Анни, своєї сестри Анни та її чоловіка Романа Сокольського дякував організаторам відзначування 40-ої річниці та за згадку помордованих всіми ворогами українського народу тогочасних борців за волю України Олександер Пришляк.

Вдале було рішення організаторів, щоб мистецьку частину святкувань подати учасникам бенкету в одній цілості, без перериваиь привітами тощо. Недавно прибула з рідного краю драматична акторка Чернівецького театру Евеліна Белюць, якій акомпаньював відомий український музика і композитор Леонід Вербицький, та скрипаль-віртуоз Петро Прус із Філядельфії, виконали мистецьку програму на такому високому рівні, що слухачі не хотіли повірити, що вона вже закінчена, нагородили виконавців довготривалими оплесками, а господарі Оселі ім. Ольжича — Микола; Ящук і Степан Селешко — спонтанно передали пані Евеліні китицю квітів з городу Оселі, а музикам-чоловікам червону калину, про яку господар бенкету сказав, що вона лучить Оселю ім. Ольжича з рідною Україною і символізує продовжування боротьби за визволення України.

У цьому духовому піднесенні й „Ще не вмерла Україна" звучала так бадьоро, немов би її співали у звільненій Україні.

Дводенні святкування вимаршу активу ОУН під проводом полк. Андрія Мельника на середні й східні землі України на тилах німецької армії в 1941 році, для всесторонньої діяльности серед народу, в Лігайтоні у днях 5-го й 6-го вересня ц.р. закінчив голова Центральної Управи ОДВУ д-р Б. Шебунчак подякою отцям-душпастирям за відправлення Божественних Літургій та Соборної Панахиди; і церковним хорам під керівництвом паніматки Олени Біляк і Василя Пізара за звеличення святкувань молитовним співом; предсідникові й доповідачам, як і всім учасникам інформаційної конференції, зокрема д-рові М. Антоновичеві за написання доповіді на святковий бенкет, представникам і членам усіх тогочасних формацій похідних груп, які прибули на ці святкування; виконавцям мистецької програми бенкету; господарям Оселі ім. О. Ольжича на чолі з Орестом Грабиком, його дружині Тетяні та персоналові за знамените приготування їжі на бенкеті; заступникові голови Володимирові Процикові за всесторонню допомогу в організуванні цих святкувань, а зокрема першому заступникові голови ЦУ ОДВУ д-рові П. Стерчові за загальне керівництво конференцією та за господарювання на бенкеті. Д-р Б. Шебунчак подякував всім організаціям, що прислали своїх представників або письмові привіти.

Дорога без вороття

(Продовження зі стор. 5-ої)

це був о. Микола Гошовський, парох Фалиша, зі своїм сином Юліяном. Наші батьки познйомилися, а ми з Юліяном стиснули один одному руки і стали друзями на все життя.

Так почалося моє знайомство і дружба з Юліяном, з яким я ходив вісім років не тільки до тієї самої гімназії, але й до тієї самої кляси. Я сидів у другій лавці ліворуч від мене сидів Роман Кулинич, якого ми називали „Бронзом" (від мідного кольору його волося), праворуч — Євген Юлій Пеленський, якого ми називали „Баняком", а безпосередньо за мною у третій лавці сидів Юлько Гошовський, що був на одну голову вищий від мене і якого ми охристили „Маком" (від дрібного макоподібного письма, яким він писав усі свої виклади в клясі). До речі, мене називали „Джеком Тексасом", від назви героя пригодницьких серій боротьби з індіянами на „Дикім Заході" Америки. На жаль, сьогодні вже нікого з цих гімназійних колеґ немає між живими.

Серце інж. Романа Кулинича, абсольвента Віденської Політехніки та колишнього професора електротехніки в Інституті Технології в Ріо де Жанейро, перестало битися назавжди в Торонто, Канада; серце д-ра Є.Ю.Пеленського, відомого літературного критика та видавця, завтихло назавсіди на „Золотій Осіні" біля Союзівки.

По матурі ми зустрінулися з Юльком знову у Львівській Політехніці, де він студіював хемію, а я механіку. Думаю, що на другому чи третьому році наших студій, оббігла неждано невелику групу українських студентів, згуртованих в Т-ві „Сонова", тривожна вістка про те, що Ю.Гошовського заарештовано за приналежність до ОУН і що за два тижні відбудеться його судова розправа у Львові. Я був присутнім на тій розправі і пригадує собі дуже докладно один фрагмент промови його адвоката д-ра Володимира Старосольського, який, звертаючися до польської лави присяжних, сказав: „Ви сьогодні маєте вирішити долю чотирьох молодих людей (поспіль із Ю.Гошовським були суджені ще три члени ОУН), які нікому не зробили найменшої кривди. Їх одинокою виною було те, що вони любили свою батьківщину і мріяли, щоб вона здобула свободу. Але за мрії жаден карний кодекс на світі ще нікого не засудив, ані не покарав". Але, не зважаючи на блискучу промову д-ра В.Старосольського, усіх чотирьох підсудних лава присяжних визнала винними, а суд засудив їх від трьох до чотирьох років ув'язнення.

Юлько Гошовський по „відсидженні" своєї кари поїхав до Німеччини, де закінчив високі технічні студії у ділянці електротехніки. Не маючи змоги як політично таврований дістати посаду в промислі, він відчинив власне радіотехнічне підприємство в Стриї.

Наші шляхи перехрестилися знову в ЗСА, на початку 60-их років, куди по кількарічному побуті в Арґентині Юльчо пересилився з дружиною та трьома дочками на постійний побут.

Колесо історії найдошкульніше вдарило професійну частину української еміґрації, скинувши їх із щаблів їх соціяльних драбин долів, звідкіля вони мусили пнятися вгору та вростати корінням в ґрунт країни нашого нового поселення. Кожний український інтеліґент той етап перейшов і знає, скільки відчаю, упокорення та витрати енерґії йому це коштувало. Інж. Ю.Гошовський проходив цей етап двічі, раз в Арґентині, другий раз в ЗСА.

Навіть на емеретурі Юліян умів втішатися кожною хвилиною і використовувати її для креативної праці.

Тиждень після його смерти вийшла друком перша з чотирьох заплянованих його праць, котрі будуть друковані перед першою річницею смерти,— це гумористична книжка під заголовком „З перцем і сіллю", котра віддзеркалює його легкий гумор і оптимізм, що ним він керувався все своє життя. Інші три—це книжки для дітей в українській і англійській мовах та переклади новель і коротких оповідань із чужих мов.

В особі св.п.інж. Юліяна Гошовського українська громада втратила, не тільки висококваліфікованого технічного професіоналіста, але також 100-відсоткового інтеліґента, людину кристального характеру та витонченої духовної культури.

Нехай цей спогад буде для св. п. Юліяна квіткою в далеку дорогу, з якої вже немає вороття.

Лев Яцкевич

Успішний юнацький турнір копаного м'яча в Дітройті

Згідно з попереднім домовленням спортових товариств „Черник" Дітройт й „Львів" Клівленд, відбувся 15-го й 16-го серпня ц.р. на оселі „Діброва" футбольний турнір юнаків, в якому в чотирьох вікових групах взяло участь одинадцять команд: по чотири з названих українських клюбів і три американського клюбу „Ромео" з Анн Арбор.

Дуже справна організація змагань, в яких гри чергувалися із довшими як п'ятихвилинними перервами, була в руках досвідчених і енерґійних активістів: К.Шалая, М.Шумила, В. і М.Гнатчуків, які з нелегким завданням напричуд легко справлялися.

Гри—на радість опікунів, батьків і глядачів—були цікаві, швидкі та емоційні й на доброму технічному рівні. Їх ціхувала молодеча завзятість і типова для футболістів охота описуватися технікою, швидкістю, пробоями, частими стрілами й ефективними „парадами" воротарів.

Після змагань вдоволені проводи обох клюбів договорювались за введення таких турнірів у постійну програму своєї річної діяльности.

На спеціяльне підкреслення заслуговує організаційна справність клівлендського клюбу „Львів", що з великим вкладом праці й посвяти зумів успішно розв'язати всі проблеми, пов'язані з висилкою своїх п'ятьох команд до Дітройту. В історії нашого еміґраційного спорту така масова виправа футболістів до іншого міста не знаходить порівняльного прикладу. Успішне переведення задуму в чин настроює дуже позитивно до майбутности футбольного спорту в Клівленді.

Одиноким мінусом тієї вдалої дводенної спортової імпрези була відсутність заповідженої участи жіночої команди з Енн Арбор—що викликало оправдане оґірчення клівлендських футболісток, які, не маючи противника, не відбули жадної гри й тому ця дата залишилися у їхній пам'яті як стовідсотково невдалий виїзд.

Технічні висліди: група нижче 10-ти років життя:
„Черник"-„Ромео" 4 : 0
„Черник"-„Львів" 2 : 0

„Львів"-„Ромео" 4 : 0, ворота для „Львова"-І.Олексик, М.Шокалюк, Веллс, М.Дрибяк. Провідник команди Петро Шокалюк.

Фінальна гра в неділю: „Черник"-„Львів" 3 : 0. Група нижче 12-ти років: „Черник"-„Ромео" 3 : 0, „Львів"-„Ромео" 4 : 0, ворота для „Львова" Кленк, Т.Топорович (3). Провідник команди О.Топорович. „Львів"-„Черник" 3 : 1, ворота для „Львова" Т.Топорович, М.Дрибяк (2). Фінальна гра в неділю: „Львів"-„Черник" 1 : 0, ворота для „Львова" М. Дрибяк.

Група нижче 14-ти років: „Черник"-„Ромео" 2 : 0, „Львів"-„Черник" 1 : 0, ворота для „Львова" М.Голубець. Провідник команди Євген Коссак. „Львів"-„Ромео" 4 : 0, ворота Молнар, М.Голубець (3).

Фінальна гра в неділю: „Львів"-„Черник" 1 : 0, ворота М.Голубець.

Група нижче 16-ти років: „Львів"-„Черник" 4 : 2, ворота С.Губач (2), Р.Губач, Ролинс.

Фінальна гра в неділю: „Львів"-„Черник", 1 : 0, ворота Ролинс.

Степан Маланчук

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

НЕДІЛЯ, 20-го ВЕРЕСНЯ 1981 р.

Кліфтон, Н. Дж. Місячні збори Т-ва ім. Т. Шевченка 64-ий Відд., о год. від 1-3 по пол. коло церкви Св. Марії на Washington St. у Кліфтоні, Н. Дж. Проситься прибути на збори і відібрати девідендові чеки. — Ів. Бурний секр.